

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské výchovy

Sociální pedagogika

Ondřej Buchta

**Projekt rozvoje otevřených klubů pro mládež
ve věku 15 - 26 let Církevního střediska
volného času Sv. Jana Boska v Havířově**

Bakalářský projekt

Vedoucí práce: Mgr. Romana Michaela Michalíková

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracoval samostatně
na základě konzultací a využil jsem pouze uvedených pramenů a literatury.

.....
Podpis autora práce

Děkuji Mgr. Romaně Michaelé Michalíkové za odborné vedení
bakalářského projektu a mnoho cenných rad a podnětů.

Obsah

Úvod	6
1 Zakotvení Církevního střediska volného času svatého Jana Boska ve městě Havířově	7
1.1 Historie města Havířova	7
1.2 Obyvatelstvo Havířova	9
1.3 Nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež v Havířově	10
1.3.1 Středisko volného času Asterix Havířov	14
1.3.2 Další organizace zaměřující se na mládež	15
1.4 Sociální služby a další subjekty pracující v oblasti dětí a mládeže	16
1.5 Problémy Havířova	17
1.5.1 Nezaměstnanost	17
1.5.2 Kriminalita a sociálně patologické jevy	17
1.5.3 Sociálně vyloučené romské komunity v Havířově	19
2 Analýza současného stavu otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově	21
2.1 Církevní středisko volného času svatého Jana Boska v Havířově	21
2.1.1 Historie CSVČ	22
2.1.2 Struktura a personální zajištění CSVČ	23
2.1.3 Aktivity CSVČ pro děti od 6 do 14 let	23
2.2 Poslání, historie a vývoj otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let	25
2.2.1 Otevření klubu Valdocco a první rok jeho fungování	25
2.2.2 Činnost otevřených klubů ve školním roce 2008/2009	28
2.3 Aktivity otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let ve školním roce 2009/2010	30
2.3.1 Pravidelné aktivity	31
2.3.2 Volnočasové aktivity	32
2.3.3 Nepravidelné aktivity	32
2.4 Pravidla otevřených klubů pro mládež	33
2.5 Klientela otevřených klubů pro mládež	34
2.6 Právní a finanční zázemí otevřených klubů pro mládež	34
2.7 Materiální zázemí otevřených klubů pro mládež	35
2.8 Personální zajištění otevřených klubů pro mládež	36

3 Návrh rozvoje otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově	37
3.1 Rozvoj klubu Valdocco	37
3.1.1 <i>Zkušebna a malé nahrávací studio</i>	38
3.1.2 <i>Rozšíření věkové hranice přístupu do klubu</i>	39
3.2 Rozvoj klubu Maják	40
3.2.1 <i>Rozšíření prostor klubu</i>	41
3.3 Expanze činnosti otevřených klubů do další části města Havířova.....	42
3.3.1 <i>Založení nového otevřeného klubu v Prostřední Suché</i>	42
Závěr	44
Seznam literatury.....	45
Seznam zkratk.....	47
Seznam příloh.....	48
Seznam tabulek.....	49

Úvod

Tento projekt se zabývá rozvojem otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově, které dlouhodobě působí v oblasti volného času dětí a mládeže. První část projektu je zaměřena na město Havířov. Popisuje jeho historii, obyvatelstvo, věnuje se nabídce volnočasových aktivit pro děti a zejména mládež. Dále se zaměřuje na problémy, se kterými se Havířov potýká.

Druhá část analyzuje zejména nabídku Církevního střediska volného času svatého Jana Boska zaměřenou na mládež od 15 let. Popisuje vznik a vývoj otevřených klubů a důsledně analyzuje jejich činnost. Zabývá se mj. právním a finančním zajištěním otevřených klubů nebo jejich klientelou. Aktivity otevřených klubů jsou popsány zvlášť podrobně.

Třetí část je zaměřena na samotný projekt rozvoje volnočasového zařízení. Návrh rozvoje otevřených klubů vychází především ze zjištěných faktů a problémů uvedených v první a druhé části.

1 Zakotvení Církevního střediska volného času svatého Jana Boska ve městě Havířově

Tato kapitola práce je zaměřena na město Havířov, jenž je v mnoha ohledech městem moderním. Jeho historie, nastíněná stručně v první podkapitole, se začala psát poměrně nedávno, před bezmála šedesáti lety. Moderním je také nabídkou zejména středoškolského vzdělání a množstvím zájmových útvarů různého zaměření pro děti a mladé lidi, popsanych ve třetí podkapitole. Nevyhnulo se ovšem také „moderním“ problémům dnešní společnosti, jakými jsou například nezaměstnanost, kriminalita, sociálně patologické jevy apod., které ohrožují nejen mládež. Těm se věnuje podkapitola čtvrtá. Církevní středisko volného času svatého Jana Boska v podmínkách tohoto města aktivně působí a svým programem se snaží těmto moderním problémům preventivně předcházet nebo je alespoň zmírnit, a to jak působením na děti do 15 let, tak prostřednictvím klubů pro mládež od 15 do 26 let.

1.1 Historie města Havířova

Město Havířov leží v okrese Karviná v Moravskoslezském kraji, člení se do těchto městských částí: Město, Šumbark, Podlesí, Životice, Bludovice, Prostřední Suchá, Dolní Suchá a Dolní Datyně.

Osídlování území dnešního Havířova a vůbec historie celého regionu je silně spjata s industrializací. Do objevení uhlí nebyla v této lokalitě téměř žádná hospodářská činnost, rozkládalo se zde pouze několik menších měst a obcí zemědělského charakteru. Nejstarší zprávy o obcích, na jejichž katastru se výstavba Havířova realizovala, pocházejí z konce 13. a první poloviny 14. století, např. první zmínka o Šenovu je známa z roku 1305, první spolehlivý doklad o existenci Bludovic se datuje k roku 1335, roku 1438 se poprvé připomíná Šumbark, patrně založený ve 14. století.¹ Teprve s rozvojem hutnictví a těžby uhlí stoupala potřeba stále většího počtu pracovníků, kterým ovšem bylo nutné zajistit bydlení. Od poloviny 19. století až do 30. let 20. století vznikaly současně s výstavbou šachet nejdříve hromadné ubytovny, později závodní osady známé jako hornické kolonie. Těch vzniklo celkem okolo 150.²

¹ Srov. VANĚK M. a kol. *Havířov*. Městská knihovna Havířov, 2003, s. 9.

² Srov. DOMBROVSKÝ, Z. Bydlení na území města Havířova, dělnické kolonie. In *Havířov a rozvoj jeho industriálního dědictví : sborník ke konferenci : říjen 2008, Kulturní dům Radost*. Havířov : Městské kulturní středisko Havířov ve spolupráci s Národním památkovým ústavem Ostrava, 2008. s. 10.

Po 2. světové válce docházelo k obnově Ostravsko-karvinského revíru a k prudkému rozvoji těžby a těžkého průmyslu. Bylo potřeba mnoho nových pracovníků, kterým muselo být nabídnuto kvalitní bydlení a možnost usadit se. Dělnické kolonie ani bezprostředně po válce vybudované společné ubytovny již nebyly v tomto ohledu dostatečné, proto se začala budovat sídliště, a to nejen na území dnešního Havířova, ale také v částech Ostravy a Karviné. Nejstarší novodobou částí Havířova je pohotovostní sídliště v části Šumbark.³ Pro výstavbu tohoto sídliště pro 2000 osob, která začala v roce 1947, byla vybrána lokalita na území obcí Šenov a Šumbark. Toto místo bylo určeno záměrně s ohledem na geografické a klimatické podmínky, mimo probíhající i plánovanou důlní činnost. Následovala výstavba dalších sídlišť a domů v blízkých obcích.⁴

Počátkem 50. let bylo rozhodnuto, že zde na území několika obcí vznikne nové samostatné město. Byla vypracována urbanistická koncepce nového města, která vycházela z přírodních předpokladů terénu, napojení na dopravní infrastrukturu regionu a lokalizace důlních podniků. Během let 1952-1955 byla vybudována vstupní část do budoucího centra nového města. Výstavba, která se realizovala na „zelené louce“, na pozemcích vyvlastněných státem, je charakteristickým příkladem architektonického stylu socialistického realismu.⁵

Administrativně se Havířov stal městem 4. prosince 1955 rozhodnutím Krajského Národního Výboru v Ostravě, o čtrnáct dní později byli zvoleni představitelé města. Za zmínku stojí původ jména města, které bylo vybráno z více než 2 350 návrhů vzešlých z veřejné soutěže (např. Bezručov, Zápotockýgrad, Ostravský Mírúmilov, Čestpracov, Nový Život, Šťastnov, Vzovšem). O konečném názvu nového města rozhodl ministr vnitra. V následujících letech se Havířov dále rozvíjel a rozšiřoval, bytový fond byl z téměř 85% vybudován v letech 1951-1970. K Havířovu byly postupně připojovány další obce, v roce 1960 se připojily Životice, Prostřední Suchá a Dolní Suchá, v roce 1974 obec Dolní Datyně, roku 1980 Horní Suchá. Zlepšovala se také občanská vybavenost a nabídka služeb, postupně bylo vybudováno kino, městské koupaliště, začala fungovat hromadná doprava, byl postaven kulturní dům, nemocnice s poliklinikou, obchodní dům. Bytový fond se dále rozšiřoval až do 90. let zejména

³ Srov. DOMBROVSKÝ, Z. Bydlení na území města Havířova, dělnické kolonie. In *Havířov a rozvoj jeho industriálního dědictví : sborník ke konferenci : říjen 2008, Kulturní dům Radost*. s. 11-12.

⁴ Srov. PAVLÍKOVÁ J. Havířov – bydlení na dobré adrese. In *Havířov a rozvoj jeho industriálního dědictví : sborník ke konferenci : říjen 2008, Kulturní dům Radost*. s. 22.

⁵ Srov. VANĚK M. a kol. *Havířov*. s. 5-7.

o sídlištní zástavbu panelových domů. Společenské změny po listopadu 1989 se projevíly osamostatněním obce Horní Suchá a vyhlášením Havířova statutárním městem.⁶

1.2 Obyvatelstvo Havířova

Podle údajů Českého statistického úřadu bylo k 31.12.2009 evidováno na území Havířova 81 700 obyvatel, z toho 14 269 ve věku 0-14 let, 56 197 ve věku 15-64 let a 15 386 starších 65 let.⁷ Podrobnější a aktuální stav obyvatel cílové věkové skupiny 15-26 let v jednotlivých městských částech je shrnut v následující tabulce⁸.

Tabulka 1: počet obyvatel ve věku 15-26 let v jednotlivých městských částech Havířova

Městská část	Počet obyvatel ve věku 15-26 let	Městská část	Počet obyvatel ve věku 15-26 let
Bludovice	334	Podlesí	1574
Dolní Datyně	67	Prostřední Suchá	745
Dolní Suchá	91	Šumbark	4189
Město	4601	Životice	164
		Celkem	11765

Tato tabulka sice poskytuje aktuální a oficiální informace o tom, kolik se dnes v celém Havířově, resp. v jednotlivých městských částech, nachází obyvatel cílové věkové skupiny, tedy mládeže ve věku 15-26 let, ovšem od reálného stavu se přece jen tato čísla mohou lišit. Naprosto přesné údaje o počtu mladých lidí v tomto věku v Havířově ani není možné zjistit, musíme počítat například s tím, že někteří sice mají v Havířově nahlášeno trvalé bydliště, ale prakticky bydlí někde jinde, což samozřejmě platí i opačně.

Nabídka základních a středních škol v Havířově je poměrně široká⁹. Základních škol je zde celkem 18, středních škol a učilišť celkem 12, na území havířova se nachází také jedna vysoká a jedna vyšší odborná škola.

⁶ Srov. VANĚK M. a kol. *Havířov*. s. 2-10.

⁷ Srov. *Statutární město Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-20]. Havířov v číslech. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/historie-a-soucasnost/havirov-v-cislech.html>>.

⁸ Údaje poskytnuty Oddělením správních a dopravně správních evidencí odboru vnitřních věcí Magistrátu města Havířova, 23.3.2010.

⁹ Srov. *Statutární město Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-25]. Školy a školská zařízení. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/skolstvi-a-kultury/skoly-a-skolska-zarizeni-2.html>>.

Tabulka 2: Střední školy na území města Havířova

Městská část	Název střední školy
Šumbark	Soukromé gymnázium a Střední zdravotnická škola
	Střední škola technických oborů
	Střední škola Havířov-Šumbark
	Střední odborné učiliště "BARON SCHOOL"
	Střední škola řemesel a služeb
Město	Gymnázium, Havířov - Město
	Střední průmyslová škola elektrotechnická
Podlesí	Gymnázium, Havířov - Podlesí
	Střední průmyslová škola stavební
	Hotelová škola a Obchodní akademie Havířov s.r.o. - Vzdělávací akademie Havířov
Prostř. Suchá	Střední škola Havířov-Prostřední Suchá

Kromě středoškolského vzdělání s maturitou ve čtyřletých, šestiletých nebo osmiletých oborech, které poskytují gymnázia, nabízejí střední školy většinou obory zakončené maturitou a obory zakončené závěrečnou zkouškou s výučním listem, popř. nástavbové maturitní studium. V nabídce převažují obory technické, např. autotronik, mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení budov, automechanik, elektrikář, strojní mechanik, elektrotechnik, informační technologie, řídicí systémy apod., dále obory zaměřené na odvětví služeb, např. instalatér, obkladač, tesař, truhlář, zedník, kuchař-číšník, cukrář, pekař, krejčí, malířské a natěračské práce, zahradnické práce, prodavačské práce, čalounická výroba apod. Nechybí ani stavební obory, pedagogické obory, obory zaměřené na podnikání, na cestovní ruch či na zdravotnictví.

1.3 Nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež v Havířově

V oblasti volného času dětí a mládeže pracuje na území Havířova několik druhů subjektů a organizací. Základní školy nabízejí svým žákům celou řadu kroužků z různých oblastí. Nejčastěji jsou to kroužky počítačové, sportovní a pohybové (např. atletika, tanec, míčové hry, fotbal, florbal, sportovní hry, turistický kroužek¹⁰), dále kroužky umělecké (dramatický, výtvarný, keramický, pěvecký, hra na nástroj¹¹)

¹⁰ Srov. ZŠ 1. máje [online]. 2010 [cit. 2010-04-11]. Zájmové kroužky. Dostupné z WWW: <http://www.zs1maje.cz/zajmove_krouky.html>.

¹¹ Srov. Základní škola na ul. Gorkého, Havířov [online]. 2006, Aktualizace dne 11.04.2010 [cit. 2010-04-11]. Zájmová činnost. Dostupné z WWW: <<http://www.zsgh.cz/zajmova.php>>.

a kroužky jazykové (anglický, ruský¹²). Objevují se také ryze praktické kroužky jako pěstitelství, šikovné ruce, vyšívání¹³, vaření apod. Na některých základních školách probíhají spíše netradiční kroužky jako například redakční kroužek¹⁴, jóga, ekologický kroužek, tvorba dokumentárního filmu, fotografický kroužek či kroužek křesťanské výchovy¹⁵.

Na poli volného času dětí a mládeže pracuje v Havířově celá řada tělovýchovných jednot (TJ), klubů a jiných organizací, provozující svou činnost v různých (většinou sportovních) odvětvích¹⁶

Tabulka 3: Organizace volnočasových aktivit v Havířově

Název organizace	Zaměření, sport	Věková skupina
TJ Start Havířov	Oddíly basketbalu, atletiky, karate a volejbalu	Převážně mládež do 15 let
Orel Havířov	Rekreační sportovní aktivity: turistické, cykloturistické akce, plavání, volejbal, malá kopaná, florbal, futsal	neomezeno
Torpédo Havířov	Florbal	6 – 25 let
TJ Slavia Havířov	Oddíly florbalu, futsalu, korfbalu, volejbalu, sportovní gymnastiky, atletiky, aerobiku, jógy, kulturistiky, zdravotní tělovýchovy, turistiky, plavání, jachtingu, tenisu, golfu, skateboardingu a snowboardingu, biketriálu, taneční oddíl, šachový oddíl, lyžařský oddíl.	Cca 6 – 25 let
SFK Slovan Havířov	Florbal	Cca 6 – 25 let
MFK Havířov	Fotbal	Převážně mládež od 12 let a dospělí do 25 let
Sportovní klub sportu pro všechny	Všeobecná gymnastika	Chlapci od 5 let
	Tai-Chi	Dospělí, věk neomezen
	Volejbal	Dívky od 10 let
	Futsal	Muži, věk neomezen

¹² Srov. ZŠ Marie Kudeřikové Havířov [online]. 2010, Poslední aktualizace: 4. duben 2010 [cit. 2010-04-11]. Zájmové útvary. Dostupné z WWW: <<http://www.zsmk.eu/krouzky.php>>.

¹³ Srov. Základní škola Moravská, Moravská 29/497, Havířov - Šumbark [online]. 2006 [cit. 2010-04-11]. Kroužky. Dostupné z WWW: <<http://www.zsmoravska.cz/krouzky.html>>.

¹⁴ Srov. ZŠ I. máje [online]. 2010 [cit. 2010-04-11]. Zájmové kroužky. Dostupné z WWW: <http://www.zs1maje.cz/zajmove_krouky.html>.

¹⁵ Srov. Frýdecká, Havířov - Bludovice [online]. 2010, Poslední aktualizace provedena dne : 14.2.2010 [cit. 2010-04-11]. Informace o škole. Dostupné z WWW: <<http://www.zsfrydecka.cz/>>.

¹⁶ Srov. Statutární město Havířov [online]. 2010, aktualizováno: 3. 3. 2010 [cit. 2010-03-26]. Katalog volnočasových aktivit. Dostupné z WWW: <<http://katalog.havirov-city.cz/>>.

TJ ČSAD Havířov	Fotbal	Cca 6 – 20 let
TJ Havířov – Dolní Datyně	Fotbal	Cca 12 – 25 let
SK HC WARRIORS Havířov	Hokejbal	Chlapci od 15 let
American football Devils Havířov	Americký fotbal	Chlapci od 15 let
Rugby club Havířov	Rugby	6 – 25 let
SKST Baník Havířov	Stolní tenis	Od 6 let
TJ Slovan Havířov	Šachy	Mládež, muži
	Turistika	Mládež
	Basketbal, futsal, malá kopaná, nohejbal	12 – 25 let
	Tenis, spolupráce s Tenisovým klubem Havířov	6 – 9 let
TK Havířov	Tenis	5 – 18 let
ROPE SKIPPING Školní sport. klub při ZŠ K. Světlé	Rope skipping – skákání přes švihadla	6 – 15 let
Systém Jóga v denním životě	Jóga	neomezeno
ISŠ Fit club Havířov	Kondiční kulturistika	Od 14 let
Sdružení taoistického Tai Chi	Taoistické Tai Chi	neomezeno
Asociace TOMČR, TOM 19078 Beskydská 9	Turistika, tábornictví, sportovní, výchovné, sociální a charitativní aktivity	Cca od 8 let
MD Racing team	Minikáry	Od 5 let
Victoria SK box	Box	Všechny věkové kategorie
TJ Sport Moravia	Oddíly kickboxu, kung fu, capoeira, freestyle, pohybová příprava	Od 6 let
Capoeira Ginga Mundo	Capoeira	Od 5 let
Judo club Havířov	Judo	6 – 25 let
HC Havířov Panthers	Lední hokej	Cca 4 – 21 let
Kraso klub Havířov	Krasobruslení a základy bruslení	Od 6 let
Sportovní krasobruslařský klub AZ Havířov	Krasobruslení	Hlavně děti od 3 let a mládež
Sportovní klub - Lyžařská škola Alpinia Havířov	Lyžování a snowboarding	4 – 15 let
HABRA – Havířovská bridžová akademie	Karetní hra Bridž	Cca od 12 let
Jezdecký oddíl Stáj Václav	Jízda na koni	Cca od 12 let
Jezdecký klub Stáj Newport	Chov a výcvik koní, jezdecký výcvik dětí a mladých jezdců	Od 12 let
Vodní záchranná služba Českého Červeného kříže Těrlicko	Rozšíření znalostí plavání, kurz Malý vodní záchranář	Druhý stupeň ZŠ

V oblasti tance působí na území Havířova několik subjektů zaměřených na děti a mládež.¹⁷

Tabulka 4: Taneční organizace pro děti a mládež na území Havířova

Skupina, soubor	Věková skupina
Taneční soubor Błędowianie	5 – 25 let
Mažoretky sluníčka při MŠ K. Čapka	3 – 6 let
Mažoretky Variace	7 – 18 let
Taneční skupina LIMIT D. C.	5 – 30 let
Taneční klub ANDRIA	7 – 15 let
Taneční klub Flodur	Cca 4 – 25 let
Taneční škola Horizonty	6 – 18 let
Taneční skupina Crazy Extreme Group	4 – 26 let

Množství kurzů z různých oblastí nabízí Městské kulturní středisko Havířov¹⁸

Tabulka 5: Kurzy Městského kulturního střediska Havířov

Kurz	Věková skupina	Kurz	Věková skupina
Angličtina	Předškolní věk – 9. třída	Čínština	Děti i dospělí
Výtvarná výchova	Děti 3. - 9. tříd	Čeština	Děti i dospělí
Němčina	Děti 3. - 9. tříd a dospělí	Ruština	Děti i dospělí
Francouzština	Děti 4. - 9. tříd a dospělí	Italština	Dospělí
Španělština	Děti 4. - 9. tříd a dospělí	Taneční kurz	Dospělí
Jóga	Dospělí	Pilates	Dospělí
Tai-Chi	Dospělí	Kurz ručních prací	Dospělí
Prázdninová angličtina	Mládež od 15 let a dospělí	Výuka hraní na různé hudební nástroje	Děti a mládež od 6 do 18 let
Jazykové konverzační kurzy	Dospělí	Kurz amatérské kresby a malby	Mládež od 15 let a dospělí

¹⁷ Srov. *Statutární město Havířov* [online]. 2010, aktualizováno: 3. 3. 2010 [cit. 2010-03-26]. Katalog volnočasových aktivit. Dostupné z WWW: <<http://katalog.havirov-city.cz/>>.

¹⁸ Srov. *Městské kulturní středisko Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.mkshavirov.cz/>>.

Pohybové a modelingové centrum ABC Městského kulturního střediska¹⁹ organizuje pohybové kurzy pro děti a mládež.

Tabulka 6: Kurzy Pohybového a modelingového centra ABC

Název kurzu	Náplň kurzu	Věková kategorie
Kuřátka	Cvičení s balónky, rehabilitační cvičení, zpěv	Rodiče s dětmi do 3 let
Kořata	Pohybově-rytmická příprava se zpěvem a klavírem	3 – 4 roky
Bambíny	Základní mažoretková průprava	Děvčata, 4 – 6 let
Berušky	Klasická tanečně – baletní příprava	Děvčata, 4 – 5 let
Baleríny	Klasická tanečně – baletní příprava	Děvčata, 5 – 6 let
Balónek	Sportovní gymnastika, práce s míčem, nácvik obratnosti a hbitosti	Chlapci, 4 – 6 let
Neon Aerobic I.	Aerobic s tyčkou pro začátečníky	Děvčata, 6 – 10 let
Neon Aerobic II.	Aerobic pro pokročilé	Děvčata, 11 – 15 let
OZÓN	Hip-hop, street dance pro začátečníky	Děvčata, 9 – 15 let
Modeling I.	Modelingová příprava	12 – 14 let
Modeling II.	Modelingový kurz, módní přehlídky	15 – 19 let
EN-CLAN	Hip-hop, street dance pro pokročilé	13 – 18 let

V Havířově se nachází dvě základní umělecké školy: Základní umělecká škola Bohuslava Martinů²⁰ v Havířově Městě a Základní umělecká škola Leoše Janáčka²¹ v Havířově Podlesí. Obě tyto školy nabízejí základní umělecké vzdělání dětem a mládeži od 5 let v oborech hudebních, tanečních, literárně dramatických a výtvarných.

1.3.1 Středisko volného času Asterix Havířov

Sloučením Domu dětí a mládeže a Spektra – Stanice mladých techniků vzniklo Středisko volného času Asterix. Má k dispozici dvě budovy, obě se nacházejí v Havířově Městě. V současnosti zde pracuje 9 stálých pedagogů a okolo 50 externích vedoucích jednotlivých kroužků. Činnost Asterixu je zaměřena především na děti obou stupňů základních škol, ovšem pořádá také kroužky pro předškolní děti a některé zájmové útvary mohou navštěvovat i mladí lidé do 18 let. Zájmová činnost je rozdělena do několika sekcí, které zajišťují kroužky z oblasti přírody, ručních prací, kroužky

¹⁹ Srov. *Pohybové a modelingové centrum při MKS Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.modeling-havirov.wz.cz/>>.

²⁰ Srov. *ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA BOHUSLAVA MARTINŮ* [online]. 2010 [cit. 2010-04-16]. Profil školy. Dostupné z WWW: <<http://www.zusbm.cz/>>.

²¹ Srov. *ZuŠ Leoše Janáčka příspěvková organizace* [online]. 2008 [cit. 2010-04-16]. Obory. Dostupné z WWW: <<http://www.zuslj-havirov.cz/uvod.php>>.

aerobiku, florbalu, míčových her, stolního tenisu, bojového umění, street dance, break dance, mažoretek, tanců, moderátorů, vaření a pečení, keramiky, výtvarných technik, modelingu, základy hry na kytaru a na zobcovou flétnu, kroužek angličtiny či zdravotnický kroužek. Zájmových útvarů určených také mládeži starší 15 let je několik: kroužek Interiér, které je přístupný dívkám od 10 do 17 let, kroužek Dračí doupě pro chlapce od 9 do 18 let, „Up & down“ streetdance group pro všechny od 12 do 17 let, kroužek Mažoretky pro děti a mládež od 6 do 17 let, Boule – klub dětských moderátorů, redaktorů a organizátorů pro zájemce ve věku 12 – 18 let, kroužek Off-beat unit pro věkovou skupinu 12 – 18 let, Keramický ateliér přístupný všem od sedmi let, Výtvarné studio pro mládež a dospělé. Asterix dále nabízí několik tvořivých nebo pohybových výukových programů většinou pro děti základních škol, ale také pro děti mateřských škol, školních družin nebo středních škol.²²

Příslušníci cílové věkové skupiny 15-26 let, na které se tato práce zaměřuje, tedy mají několik možností trávení volného času pravidelně formou zájmových, zejména sportovních nebo pohybových aktivit. Některé organizace, zejména několik sportovních klubů a tělovýchovných jednot, se zaměřují na všechny kategorie, mládež od 15 do 25 let nevyjímaje. Taktéž se této věkové skupině věnují některé taneční kluby a skupiny. Ostatní organizace se této skupině nevěnují nebo se na ni zaměřují jen okrajově, např. jsou přístupné pouze do 18 let. Nutno podotknout, že velká část zájmových aktivit je spojena s finančními příspěvky, je tudíž určena spíše lidem z ekonomicky stabilních rodin.

1.3.2 Další organizace zaměřující se na mládež

Volnému času dětí a mládeže se věnují kromě Církevního střediska volného času svatého Jana Boska také různé jiné církevní organizace. V Havířově funguje několik skautských oddílů, jejichž program zahrnuje aktivity v oblasti sportu, vědy a techniky, kultury, přírodovědy atd. V oblasti volného času se angažuje také Farní sbor Slezské církve evangelické v Havířově – Suché. Organizuje každé úterý setkávání dětí školního věku v Dětském klubu Paprsek, ve čtvrtek odpoledne je otevřen DRY club pro mládež od 13 do 18 let.

²² Srov. Asterix Havířov - středisko volného času [online]. 2010 [cit. 2010-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.asterix-havirov.cz/>>.

Evangelikální společenství křesťanů se také kromě jiného zaměřuje na děti a mládež. Každou neděli se schází Dorostový klub Desítka, který je určen dětem a mládeži od 10 let. Program je naplněn volnočasovými aktivitami jako hry, workshopy, písně, diskuze, výlety apod. Pro mladé lidi od 13 do 19 let se zájmem o hudbu a tvůrčí činnost je určena skupina FUSION, která se schází každé úterý odpoledne. Členové se mohou naučit hrát na bicí, kytaru, klávesy apod. V pátky odpoledne se koná EXIT session, určen mladým lidem mezi 14 a 20 lety. Náplní jsou hry, diskuze, setkávání.²³

1.4 Sociální služby a další subjekty pracující v oblasti dětí a mládeže

Občanské sdružení ZIP, které spadá pod sbor Apoštolské církve, provozuje nízkoprahové zařízení pro mládež od 14 do 26 let v klubech 3NYTY a PECKA. Posláním klubů je poskytnout mladým lidem, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, bezpečné prostředí, zmírnit dopady jejich obtížné životní situace, působit na ně skrze výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, sociálně terapeutické činnosti apod. Občanské sdružení ZIP dále tři dny v týdnu provozuje terénní program STREETWORK TEENS pro mládež 13 – 19 let z Havířova.²⁴

Armáda spásy ČR spravuje dvě komunitní centra v Havířově. Komunitní centrum v Havířově Městě slouží sociálně znevýhodněným rodinám s dětmi a také seniorům, jimž hrozí vyloučení ze společnosti. Komunitní centrum v Havířově Šumbarku slouží dopoledne seniorům, odpoledne dětem převážně ve věku 6 – 15 let, které jsou ohroženy společensky nežádoucími vlivy.²⁵

Charita Český Těšín provozuje v Havířově Centrum prevence pro děti a mládež ohrožené závislostmi všeho druhu. Činnost tohoto centra spočívá ve tvorbě preventivních programů pro děti MŠ a ZŠ, prožitkové nebo intervenční práci s třídním kolektivem, psychosociální průpravě žáků a studentů, informačním a poradenském servisu, vzdělávání pedagogů a dalších pracovníků. Toto centrum také provádí dotazníkový průzkum identifikující rizikové oblasti u dospívajících.²⁶

²³ Srov. *Statutární město Havířov* [online]. 2010, aktualizováno: 3. 3. 2010 [cit. 2010-03-27]. Katalog volnočasových aktivit. Dostupné z WWW: <<http://katalog.havirov-city.cz/>>.

²⁴ Srov. *Klub 3NYTY* [online]. 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://3nyty.zdrhovadlo.cz/>>.

²⁵ Srov. *Armáda spasy Havirov – Komunitní centra* [online]. 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.armadaspasy.cz/havirov/>>.

²⁶ Srov. *Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Havířově : Katalog sociálních služeb ve městě Havířově*. Havířov : Statutární město Havířov, listopad 2008. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/dokumenty/rozvojove-dokumenty.html>>. s. 56.

Občanské sdružení AMOS – HAVÍŘOV se zaměřuje zejména na vzdělávání a pracovní zapojení občanů ohrožených nebo znevýhodněných na trhu práce. Věnuje se mj. mládeži mezi 15 a 19 lety a absolventům škol, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, mají nízké uplatnění na trhu práce. Na poli prevence a pomoci osobám ohroženým drogovou závislostí a sociálně patologickými jevy pracuje také občanské sdružení SP+D Kontakt, a to zejména prostřednictvím poradenství a jiných programů.²⁷

1.5 Problémy Havířova

Havířov se v současnosti potýká s různými společenskými problémy, které spolu mnohdy souvisejí a mohou se negativně dotýkat také dětí a mládeže. Mezi tyto problémy patří nezaměstnanost, kriminalita, sociálně patologické jevy a výskyt komunit sociálně znevýhodněných skupin obyvatel.

1.5.1 Nezaměstnanost

V roce 2009 prudce stoupala míra nezaměstnanosti v celé České republice, severomoravský region nevyjímaje. V Moravskoslezském kraji, kde se Havířov nachází, je míra nezaměstnanosti jednou z největších v České republice. Na konci února 2010 činila 12,9%, přičemž větší hodnoty byly naměřeny jen v Ústeckém a Olomouckém kraji. Oproti prosinci 2008 stoupla v kraji nezaměstnanost o 4,4%. V rámci kraje je ve statistikách nezaměstnanosti okres Karviná druhým nejhorším po okresu Bruntál. Míra nezaměstnanosti zde stoupla od prosince 2008 z 11,5% na 14,8%. V samotném Havířově je míra nezaměstnanosti 15,7%, na konci roku 2008 to bylo 12,1%.²⁸

1.5.2 Kriminalita a sociálně patologické jevy

Problémem Havířova je rostoucí kriminalita²⁹ a výskyt sociálně patologických jevů ve společnosti. Podle statistik obvodních oddělení policie České republiky se v Havířově Městě nejvíce vyskytují trestné činy a přestupky majetkového charakteru a to krádeže peněženek z kapes, batohů a kabelek v autobusech městské hromadné dopravy (MHD) a v obchodních centrech, dále pak krádeže vloupáním do motorových vozidel. Vyskytují se zde také trestné činy násilného charakteru, tj. trestné činy ublížení na zdraví a přestupky proti občanskému soužití. V restauracích, hernách a diskotékách dochází většinou ve večerních hodinách k vzájemnému napadání mezi mladšími občany

²⁷ Srov. *Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Havířově : Katalog sociálních služeb ve městě Havířově*. s. 81-82.

²⁸ Srov. *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí : Zaměstnanost* [online]. 2010 [cit. 2010-03-16]. Statistika nezaměstnanosti z územního hlediska. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>.

²⁹ Příloha 1a znázorňuje oblasti Havířova s největším výskytem kriminality.

pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek. Ve služebním obvodě Havířov-Podlesí také převládá majetková trestná činnost, především krádeže zboží v hypermarketech, krádeže na osobách v těchto obchodech a v autobusech MHD, vloupání do obchodů, bytů a vozidel. Opět se objevují případy ublížení na zdraví, které páchají zejména mladší občané v hernách, diskotékách a restauračních zařízeních v nočních hodinách. Ani ve třetím obvodě v Havířově Šumbarku se situace příliš neliší. Vyskytují se zde krádeže vloupáním do motorových vozidel a obchodů, krádeže zboží i podvodná jednání vůči starším lidem. Ve zvýšené míře se objevují loupežná přepadení a krádeže na osobách, kdy za pachatele bývají označováni Romové ve věku 15-17 let.

Největší míru trestné činnosti v havířově tedy zaujímají krádeže věcí z osobních vozidel a kapesní krádeže zejména v obchodech a autobusech MHD. Stoupá také násilná trestná činnost páchaná hlavně v restauracích, hernách a diskotékách. Věková hranice pachatelů se pohybuje nejčastěji v rozmezí od 15 do 20 let. Vzrůstá výskyt sociálně nežádoucích jevů u dětí a mladých lidí. Jedná se hlavně o vzrůstající konzumaci alkoholických nápojů nebo jiných omamných látek, důsledkem čehož je mj. i větší agresivita mladých lidí. V důsledku vstupu České republiky do Evropské unie se zvýšil tranzit drog přes území tohoto regionu, dochází k nárůstu obchodu s omamnými a psychotropními látkami a k jejich užívání stále mladšími osobami, dokonce jsou zaznamenány případy užívání těchto látek dětmi na základní škole. Nejvíce užívanou drogou v karvinském regionu je droga pervitin, dále marihuana a extáze.³⁰ Z dotazníkového průzkumu realizovaného v roce 2007 Centrem prevence na všech středních školách v Havířově vyplynulo, že 83% respondentů v posledních třiceti dnech pilo alkohol, 54% kouřilo a 27% užívalo marihuanu. Uvedeny byly i další návykové látky jako pervitin, LSD, opiáty, kokain. Bylo také zjištěno, že studenti častěji hrají hazardní hry. Oddělení sociálně právní ochrany dětí a sociální kurátoři odboru sociálních věcí také informují o tom, že narůstají výchovné problémy dětí a mládeže. Zvyšuje se záškoláctví, agresivita, narůstají krádeže v hypermarketech. U adolescentů se navíc objevují pokusy o sebevraždu.³¹ To vše může přispívat a zcela jistě přispívá k nárůstu dalších sociálně patologických jevů, jakými jsou závislosti na alkoholu, tabáku, drogách či automatech, násilí, vandalismus apod. Přítomnost těchto jevů v prostředí dětí a mladých lidí je zvláště nebezpečná.

³⁰ Srov. *Koncepce prevence kriminality na léta 2009-2011 v Havířově*. Havířov : Magistrát města Havířova, odbor školství a kultury, červenec 2008. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/skolstvi-a-kultury/>>. s. 4-8.

³¹ Srov. tamtéž. s. 39, 44-45.

1.5.3 Sociálně vyloučené romské komunity v Havířově

Sociální vyloučení lze chápat jako „proces (nebo stav), který určité jednotlivce, rodiny, případně skupiny či celá lokální společenství (komunity) omezuje v přístupu ke zdrojům, které jsou potřebné pro participaci na sociálním, ekonomickém i politickém a občanském životě společnosti. Tento proces (stav) má mnoho příčin. Patří mezi ně chudoba, nízké příjmy, diskriminace, nízká míra vzdělanosti, zdevastované životní prostředí (tak typické pro slumy), často také etnická příslušnost. Prostřednictvím tohoto procesu jsou lidé odštěpeni [...] od institucí a služeb, sociálních sítí a rozvojových příležitostí, které má k dispozici většina obyvatel.“³²

Znakem sociálního vyloučení je často prostorové oddělení, vyloučené skupiny žijí v uzavřených lokalitách, které jsou charakteristické nízkou úrovní bydlení a občanské vybavenosti. Se sociálním vyloučením jsou spojeny další negativní jevy jako rizikový životní styl a špatné hygienické podmínky, nízká úroveň vzdělání a tím menší šance na uplatnění na trhu práce, v neposlední řadě také zvýšený výskyt sociálně patologických jevů jako alkoholismus, narkomanie, závislost na herních automatech, kriminalita.³³

V Havířově se nachází několik lokalit³⁴, jejichž obyvateli jsou z převážné většiny Romové. Jde o obyvatele všech věkových kategorií, mj. mládež ve věku do 18 let, mládež vracející se z ústavních zařízení a osoby po výkonu trestu. Vyskytuje se zde zvýšená majetková a násilná trestná činnost, vysoký počet mladistvých pachatelů těchto činů, dále užívání drog, agresivita, vandalství a jiné patologické jevy. Jedna z lokalit se nalézá u Dolu František v Horní Suché, žije zde pravděpodobně okolo 200 Romů. Další romská komunita se nachází v Havířově Šumbarku. Jde o skupinu okolo dvanácti domů starší městské zástavby, které jsou zčásti nebo zcela obydleny romskými rodinami. V Havířově Prostřední Suché se nalézá další lokalita sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva, z nichž většina je závislá na sociálních dávkách.³⁵

Velkým problémem těchto obyvatel je bydlení. Romové bydlí v nejstarší městské zástavbě vzniklé v padesátých letech. Stěhování lidí žijících z těchto domů do pohodlnějších a kvalitnějších bytů stavěných až do konce devadesátých let způsobilo postupné osídlování této lokality romskými rodinami. Často se také stává, že romské

³² NAVRÁTIL P. a kol. *Romové v české společnosti*. Praha : Portál, 2003. s. 34.

³³ Srov. *Strategie řešení situace sociální inkluze vyloučených romských komunit v Havířově*. Havířov : Statutární město Havířov, říjen 2009. Dostupné z WWW: <www.havirov-city.cz/dokumenty/rozvojove-dokumenty.html>. s. 3.

³⁴ Oblasti kumulace znevýhodněných skupin obyvatelstva jsou vyznačeny v Příloze 1b.

³⁵ Srov. *Strategie řešení situace sociální inkluze vyloučených romských komunit v Havířově*. s. 3-4.

byty jsou přeplňovány. Romské děti zakládají rodiny a zůstávají bydlet u rodičů. Také přicházejí noví Romové z jiných lokalit regionu nebo ze Slovenska. Byty jsou velmi nekvalitní, jsou zde zničené chodby a společné prostory. Vlastník navíc do bytů neinvestuje kvůli jejich neustálé devastaci romskými obyvateli. Domy se pak stávají odpudivými pro neromské občany, což vede k ještě hlubšímu sociálnímu vyloučení. Problémem Romů je také neschopnost hospodaření s penězi, což vede k nemožnosti splácet nájem a jiným finančním problémům vedoucím ke lhostejnosti a nechuti řešit obtížnou situaci.

Nezaměstnanost romských obyvatel má několik příčin. Hlavní z nich je jejich nedostatečné vzdělání, což jim velmi ztěžuje a mnohdy úplně znemožňuje najít práci. Po nekvalifikované práci, kterou by mohli vykonávat, je malá poptávka. Systém sociálních dávek navíc zvýhodňuje otce velkých rodin žijících „na podpoře“. Nezaměstnanost způsobuje materiální chudobu a neschopnost zajistit základní potřeby. Nezaměstnaní většinou rezignují na další snahu o hledání práce, ztrácejí pracovní návyky a lehce podlehnou závislostem. Děti z těchto rodin pak přebírají od rodičů špatné vzory pro svůj život.

Velký problém tak vzniká v oblasti školství. Rodiče nevedou děti ke vzdělání, ve kterém nevidí význam, neposílají je do školy a nedohlíží na jejich docházku. Děti navíc často nemají doma dostatečné materiální podmínky k přípravě do školy. Z těchto důvodů a navíc také kvůli jazykové bariéře nejsou děti motivovány ke vzdělání, často opakují ročníky, jsou přeřazovány do speciální školy a mnohé ukončí pouze základní školní docházku. Poté jsou rodiči evidováni na Úřadu práce za účelem získání alespoň nějakého příjmu pro rodinu. Nutným a nejzávažnějším důsledkem je nezaměstnanost, tento problém se ovšem stává také podhoubím pro různé sociálně patologické jevy.³⁶

³⁶ Srov. *Strategie řešení situace sociální inkluze vyloučených romských komunit v Havířově*, s. 13-14.

2 Analýza současného stavu otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově

Otevřené kluby pro mládež ve věku 15-26 let jsou poměrně mladou, ale dnes již neodmyslitelnou součástí Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově (CSVČ). První podkapitola se proto věnuje historii, struktuře a provozu CSVČ jako celku a také stručně popisuje aktivity pro děti od 6 do 14 let. Na počátku otevřených klubů pro mládež byla snaha o cílenou práci s mladými lidmi, kteří již „odrostli“ aktivitám nabízeným v oratoři nebo kroužcích CSVČ. Poslání, historii a vývoji otevřených klubů se věnuje druhá podkapitola. Vývoj však zdaleka není u konce, kluby se neustále ve své práci někam posouvají a nabízeným programem, jemuž se věnuje podkapitola třetí, se snaží co nejlépe plnit své poslání. Poslední podkapitoly nastiňují právní, finanční a personální strukturu klubů a popisují jejich materiální zázemí a vybavení.

2.1 Církevní středisko volného času svatého Jana Boska v Havířově

CSVČ je školským zařízením, které se svou prací zaměřuje na děti a mládež ve věku 6 – 26 let. Svými aktivitami usiluje o to nabídnout dětem a mládeži smysluplné využití volného času prostřednictvím her, soutěží, různorodých zájmových útvarů, víkendových akcí a prázdninových táborů. Tímto způsobem se snaží preventivně a výchovně působit na děti a mladé lidi, rozvíjet v nich správné hodnoty a způsob života a tím předcházet sociálně patologickým jevům jako alkoholismus, drogová závislost, vandalismus, násilí, kriminalita apod. Mottem a snahou CSVČ je „vytvořit kvalitní, rodinné a bezpečné místo pro děti a mládež“.³⁷ Svým programem se hlásí k salesiánské tradici práce s dětmi a mládeží, na jejímž počátku stál svatý Jan Bosko. Tato práce se opírá o tzv. preventivní systém, který má tři základní prvky: rozum, náboženství a laskavost.³⁸

³⁷ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-20]. Poslání. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/poslani-havirov/>>.

³⁸ BOSCO, Teresio; NANNI, Carlo. *Dej mi duše : Salesiánská tradice*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2006. s. 143-144.

Svou činnost CSVČ provozuje na dvou místech³⁹, v centru města a v části Šumbark.⁴⁰ V současnosti je jeho práce zaměřena na dvě věkové skupiny a to děti od 6 do 14 let a mládež od 15 do 26 let. Naprostá většina aktivit je bezplatná. Při první návštěvě střediska dostane každý přihlášku. Tu musí v případě, že chce středisko dále navštěvovat, při své další návštěvě přinést vyplněnou a podepsanou rodiči a zaplatit registrační poplatek 50,- Kč. Tento princip je jednotný v celém CSVČ, tedy i v otevřených klubech pro mládež, kde si přihlášku klienti starší 18 let podepisují sami.⁴¹

2.1.1 Historie CSVČ

Počátek salesiánských aktivit v Havířově je spjatý s oratoří v Ostravě. Sem v dětství docházeli pozdější iniciátoři vzniku havířovského střediska. Ti během komunistického režimu pracovali s ministranty a účastnili se různých salesiánských táborů a jiných tajných akcí. Středisko mládeže sv. Jana Boska v Havířově bylo otevřeno v pronajatých prostorách v roce 1991. Byl to zejména pan Jindřich Honěk st., který se o vznik střediska nejvíce přičinil a který se také stal jeho prvním ředitelem. K oficiálnímu založení došlo v roce 1993, kdy byla Arcibiskupstvím olomouckým vydána zřizovací listina Církevního střediska sv. Jana Boska a středisko bylo zařazeno do sítě škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. O rok později byla započata stavba oratoře v Havířově Městě. V roce 1996 se zřizovatelem stalo biskupství Ostravsko – opavské. V témže roce byla slavnostně otevřena nová oratoř v Havířově Městě. Středisko na Šumbarku, jehož součástí je i kostel sv. Jana Boska, bylo postaveno v letech 1997 – 1999. V roce 2005 náhle zemřel zakladatel střediska Ing. Jindřich Honěk st., novým ředitelem byl jmenován na základě výběrového řízení Jindřich Honěk ml. V roce 2007 byl na Šumbarku otevřen klub Valdocco pro mládež od 15 let, o rok později byl otevřen klub Maják na Městě.⁴²

³⁹ Příloha 1c znázorňuje polohu obou středisek a otevřených klubů pro mládež CSVČ.

⁴⁰ Přílohy 2 a 3 obsahují fotografie budov CSVČ v Havířově Městě a Šumbarku.

⁴¹ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/kdojsme/>>.

⁴² Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Historie. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/historie-havirov/>>.

2.1.2 Struktura a personální zajištění CSVČ

Církevní středisko volného času svatého Jana Boska je z právního hlediska školskou právníckou osobou. Jejím zřizovatelem je Biskupství ostravsko – opavské. Původně bylo středisko zřízeno Arcibiskupstvím olomouckým jako církevní školské zařízení zřizovací listinou dne 23. června 1993. Dne 20. prosince 1996 byla uzavřena smlouva o převodu práv a povinností zřizovatele mezi Arcibiskupstvím olomouckým a Biskupstvím ostravsko - opavským. Dne 31. března 2005 došlo v souladu s ustanovením § 187 zákona 561/2004 Sb.⁴³ ke změně právní formy na školskou právníckou osobu. Zároveň se změnil název na Církevní středisko volného času svatého Jana Boska v Havířově. Statutárním orgánem je ředitel, kterého jmenuje a odvolává zřizovatel.⁴⁴ Finančními zdroji Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově jsou zejména prostředky přidělené státem (MŠMT) pro církevní školství, dále granty Magistrátu města Havířova, dotace ze strukturálních fondů EU a drobné příjmy ze sponzorských darů a pronájmu prostor. V současné době má CSVČ 32 stálých zaměstnanců a přes dvacet kvalifikovaných externích pracovníků, kteří vedou jednotlivé kroužky. V organizační struktuře je na prvním místě ředitel, pod jehož přímou kontrolu spadají zástupci pěti úseků: ZŘ – pro správu budov a majetku, Středisko Město, Středisko Šumbark, Kluby pro mládež a Ekonomika FR a PR. Pod ZŘ – pro správu budov a majetku spadá údržba a úklid. Stěžejními pracovníky úseků Středisko Město a Středisko Šumbark jsou pedagogové volného času, kteří spolu s vrátnými spadají pod vedoucího pedagoga volného času za daný úsek. Zástupce úseku Kluby pro mládež řídí pedagogy volného času, lektory workshopů a přednášek i další externisty.⁴⁵

2.1.3 Aktivity CSVČ pro děti od 6 do 14 let

Ve středisku v Havířově Městě se nachází oratoře pro chlapce a dívky, k dispozici jsou stolní fotbaly, pingpongové stoly, počítačová místnost, dílny, horolezecká boulderovací stěna a venkovní hřiště. Druhé středisko, které leží v sídlištní zástavbě v Havířově Šumbarku, má k dispozici herny se stolními fotbaly, stolními tenisy, různými stolními hrami, velkou víceúčelovou tělocvičnu, počítačovou místnost, dílny, kuchyň a venkovní hřiště. Součástí domu je i kostel sv. Jana Boska.

⁴³ Česká republika. Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, 561, s. 2-64. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb190-04.pdf>>.

⁴⁴ Srov. *Zřizovací listina Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově*. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/oficialni-dokumenty/>>.

⁴⁵ Srov. *Výroční zpráva o činnosti CSVČ Havířov 2008/2009*. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/oficialni-dokumenty/>>. s. 11-13.

Základní nabídkou pro děti od 6 do 14 let je oratoř. „Salesiánské dílo vzniklo z oratoře – z volného shromáždění mládeže kolem dona Boska a jeho spolupracovníků. V oratoři mladý člověk nacházel úžasnou možnost rozvinout všechny své vlohy a stát se užitečným člověkem.“⁴⁶ Oratoř CSVČ zahrnuje herny a prostory v obou střediscích. Děti mohou svobodně přicházet i odcházet a trávit svůj volný čas ve společnosti kamarádů. Pedagogové volného času pro ně připravují různé hry, soutěže a aktivity, snaží se vytvořit bezpečné a kamarádké prostředí a být lidmi, na které se mohou děti obrátit. K vybavení oratoří patří stolní fotbal, stolní tenis, šipky, pecky, kulečník, různé stolní hry. Oratoře pro chlapce a dívky jsou v obou střediscích oddělené.⁴⁷

CSVČ nabízí v obou střediscích velké množství kroužků a zájmových útvarů z oblasti sportovní (např. stolní tenis, fotbal, florbal, sportovní hry, Taekwon-do), rukodělné (šikovné ruce, vaření, keramika), technické (práce na PC, práce s internetem a grafikou, PC hry), pohybové (mažoretky, gymnastika, free style dance) aj.⁴⁸ Kromě toho nabízí dětem také doučování se speciálním pedagogem, a to vždy hodinu před otevřením oratoří a také individuální formou po domluvě.⁴⁹ Otevírací doba oratoří a zájmových kroužků je každý pracovní den od 15:00 do 19:00.

Součástí programu CSVČ jsou také nepravidelné akce. Během roku se pořádají různé sportovní turnaje, taneční soutěže, akademie, výlety, prázdninové tábory a soustředění.⁵⁰ Pedagogové CSVČ také již čtvrtým rokem připravují programy pro první stupně základních škol, skrze které se snaží děti zajímavou formou seznámit s křesťanskými svátky a jejich původem. Prozatím bylo realizováno pět programů: Poselství křesťanských Vánoc, Poselství křesťanských Velikonoc, Mikuláš, Den české státnosti – Sv. Václav a Kostel jak významná budova naší obce. Koncem roku se chystá další program Cyril a Metoděj. Každého z nich se zúčastnilo okolo 300 dětí, velikonočního programu dokonce přes 500 dětí.⁵¹

⁴⁶ KRÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Kniha víry, naděje a lásky : 70 let působení salesiánů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. s. 42.

⁴⁷ Srov. *Výroční zpráva o činnosti CSVČ Havířov 2008/2009*. s. 18.

⁴⁸ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Kroužky Šumbark. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/krouzky-sumbark/>>.

⁴⁹ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Doučování. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/doucovani-mesto/>>.

⁵⁰ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Kdo jsme. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/kdojsme/>>.

⁵¹ Srov. DĚTI, SEZNAMTE SE: toto jsou křesťanské svátky. *Katolický týdeník*. 2009, XX, 43, s. B.

2.2 Poslání, historie a vývoj otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let

Již od roku 1993 se CSVČ věnuje práci s dětmi a mládeží, přičemž převážná část činností byla vždy věnována dětem do 15 let. Pracovníci si v několika posledních letech začali uvědomovat potřebu věnovat se systematictěji také mladým lidem od 15 let a nabídnout jim aktivity odpovídající jejich věku a situaci. Havířov Šumbark, kde působí jedno ze středisek, je sídlištní výstavba, kde žijí převážně mladší rodiny, rodiny neúplné nebo sociálně slabší. Žije zde také značná část romského obyvatelstva Havířova. Většina dětí navštěvujících středisko vyrůstá v neúplných či rozvedených rodinách nebo pochází z rodin romského původu. CSVČ jim nabízí lákavou a bezpečnou alternativu nevhodného trávení jejich volného času „na ulici“, které může vést k výskytu sociálně patologických jevů. Tyto děti hledají ve středisku to, co jim doma chybí – porozumění, podporu, nová přátelství, laskavost, zábavu a možnost trávit volný čas podle vlastních přání či potřeb. Po dovršení 15 let se ovšem tyto hodnoty nevytrácí, přičemž sociální prostředí se většinou nemění.⁵² Toto období dospívání je v životě člověka velmi důležité zejména tvořením osobní identity a jako velmi důležitá v tomto směru vystupuje vrstevnická skupina.⁵³ Navíc, „pro rizikovou mládež z dysfunkčních rodin je vrstevnická skupina důležitější než pro mladé lidi vyrůstající v rodinách, jež dětem poskytují přiměřenou míru podpory a vedle toho jim přiměřeně vytyčují meze dovoleného chování.“⁵⁴ Potřeba a touha mladého člověka někam patřit, být někým respektován a sdílet s někým obdobné postoje a názory může vést k tomu, že se začlení do nevhodné skupiny vrstevníků, jejíž členové například páchají přestupky či trestné činy nebo je jejich chování sociálně nepřijatelné. Kriminalita mládeže bývá téměř vždy páchána v neformálních vrstevnických skupinách. Spáchání nějakého trestného činu může být dokonce vstupním rituálem do nějaké skupiny.⁵⁵

2.2.1 Otevření klubu Valdocco a první rok jeho fungování

CSVČ již dlouhou dobu usilovalo o to, aby mohlo mladým lidem od 15 let nabídnout pozitivní alternativu k vyrůstání „na ulici“ se všemi ohrožujícími vlivy, které takový způsob života přináší. Cílem bylo zaměřit se na mládež ohroženou sociálně patologickými jevy, nabídnout jim odbornou a personální pomoc při řešení problémů

⁵² Srov. *Nízkoprahové centrum Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově : Projektová dokumentace*. Zpracovatel: RAVEN Consulting, a.s. Dostupný z archivu CSVČ. s. 7-10.

⁵³ Srov. MATOUŠEK, O.; KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence : Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 2. vyd. Praha : Portál, 2003. s. 81.

⁵⁴ Tamtéž. s. 83.

⁵⁵ Srov. tamtéž. s. 82-83.

v rodině a vztazích, a také pomoci sociálně slabším mladým lidem při integraci do společnosti zejména možností rozvoje dovedností a znalostí, které zlepšují adaptaci na požadavky trhu práce. V roce 2006 byl vypracován projekt “Nízkoprahové centrum Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově“. Cílem bylo vytvořit v prostorách CSVČ v Havířově Šumbarku klub se specifickou náplní činnosti, která odpovídá potřebám cílové skupiny (mládež od 15 do 26 let). Nízkoprahovost klubu spočívala ve volném vstupu i výstupu z prostor, dobrovolnosti účastnit se nabízených aktivit a partnerském přístupu ke klientům. V rámci projektu byly vytvořeny plány aktivit klubu, které byly rozděleny na dva typy reagující na potřeby cílové skupiny. První skupinou byly aktivity zaměřené na vzdělání, osobní a odborný rozvoj cílové skupiny. Ty zahrnovaly kurzy počítačové gramotnosti (práce s počítačem, MS Office, internetem), provoz knihovny (nabídka odborné, zábavné a duchovní literatury) a sociální, psychologickou a právní pomoc (osobní konzultace, sociální a pracovní poradenství, přítomnost psychologa a besedy na téma zásadních otázek ve společnosti). Druhá skupina zahrnovala volnočasové aktivity a provoz klubových prostor s cílem vytvořit atraktivní a přátelské zázemí pro pravidelné i nové klienty. Mezi aktivity byla zahrnuta např. možnost poslechu hudby, hraní společenských her, videoprojekce, přednášky hostů na zajímavá témata, pořádání turnajů v různých hrách, nepravidelné akce apod.⁵⁶

V rámci projektu byla stanovena přípravná etapa na únor – květen 2007 a realizační etapa na červen 2007 – duben 2008. Přípravná etapa obsahovala výběrové řízení na 2 pracovní místa sociálních asistentů, technické a stavební zajištění prostor, nákup vybavení, organizační přípravu programu a propagaci formou webových stránek a tištěných propagačních materiálů. Realizační etapa zahrnovala samotný provoz klubu, realizaci aktivit pracovního, sociálního a psychologického poradenství, realizaci besed, provoz knihovny, propagaci formou letáků, inzerce v tisku, vytvořením TV dokumentu, správu místnosti klubu a vybavení, nakonec také vyhodnocení projektu a vyúčtování.⁵⁷

V pátek 1. června 2007 byl v Havířově Šumbarku slavnostně otevřen klub Valdocco. Název dostal podle čtvrti v italském Turíně, kde se nacházela první oratoř Dona Boska.⁵⁸ Od září 2007 do května 2008 probíhal v rámci zmíněného projektu v klubu Valdocco strukturovaný program zaměřený na prevenci sociálně patologických

⁵⁶ Srov. *Nízkoprahové centrum Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově : Projektová dokumentace*. s. 10-15.

⁵⁷ Srov. *tamtéž*. s. 17-18.

⁵⁸ Srov. SCHIÉLÉ, R. *Don Bosco*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1999. s. 22-27.

jevů a také na rozvoj osobnosti. Program, kterého se zúčastnilo celkem přes 600 klientů, byl přizpůsoben měsíčním tématům: sexualita, násilí, závislosti, média, lidský život, světové problémy, vztahy, svoboda a nuda. Proběhlo také mnoho zajímavých přednášek na daná témata. Byly realizovány čtyři kurzy: počítačové poradenství pro začátečníky a pro pokročilé, pracovně-právní poradenství a sociální poradenství. Součástí programu byla také přítomnost psychoterapeuta a zároveň kněze Marka Jarguse, který do klubu docházel na dvě hodiny týdně. Klienti se na něj mohli obracet se svými problémy, starostmi nebo tím, co prožívají. Vedl také strukturovaný, diskusně zážitkový program Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, ve kterém se společně s klienty snažil zajímavým způsobem dotýkat témat ze života prostřednictvím her, diskuzí, promítání videí apod.⁵⁹

Vedle strukturovaného programu nabízel klub klientům také různé způsoby trávení volného času. Vedle stolního fotbalu, různých stolních a společenských her (Carcassonne, Aktivita, Alhambra, Mamma Mia, Citadela, šachy apod.) čtyř počítačů s internetovým připojením a se sluchátky, jim byla k dispozici knihovna s naučnou, duchovní i oddechovou literaturou, o kterou však nebyl téměř žádný zájem. Mohli v klubu posedět a popovídat si s kamarády nebo s pracovníky klubu, kteří jim byli neustále k dispozici. Prostřednictvím sluchátek u počítače nebo reproduktorů v klubu měli možnost poslouchat hudbu dle vlastního výběru, mohli využít bar a koupit si nealkoholické nápoje (čaj, kávu, horkou čokoládu, kapučíno, limonádu) nebo něco k jídlu (brambůrky, slané tyčinky, oplatky apod.). Během školního roku 2007/2008 proběhlo v klubu Valdocco několik akcí: soutěž v hip-hopu s názvem Valdocco freestyle battle, návštěva Mikuláše, vánoční party, velikonoční program, turnaje a sportovní aktivity.⁶⁰

V návaznosti na projekt klubu Valdocco byl 18. dubna 2008 na vlastní náklady CSVČ otevřen klub Maják v prostorách pronajatých u střediska v Havířově Městě. Jeho program byl koncipován stejně jako program ve Valdoccu, tzn. kromě volnočasových aktivit nabízel také zájmové vzdělávání formou workshopů, přednášek apod. I přes skromnější vybavení poskytl klub Maják zájemcům možnost zahrát si stolní fotbal, kulečnick, stolní tenis nebo společenské deskové hry, používat počítače s internetovým připojením nebo jen tak přijít a strávit čas s kamarády nebo pracovníky klubu.⁶¹

⁵⁹ Srov. *Výroční zpráva o činnosti 2007/2008*. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/oficialni-dokumenty/>>. s. 11.

⁶⁰ Srov. tamtéž. s. 11-12.

⁶¹ Srov. tamtéž. s. 12.

2.2.2 Činnost otevřených klubů ve školním roce 2008/2009

Ve školním roce 2008/2009⁶² byl program obou klubů rozdělen na volnočasové aktivity, pravidelné aktivity, workshopy, přednášky a akce. Oproti předchozímu školnímu roku se přestaly nabízet kurzy počítačového poradenství, sociálního poradenství a pracovně-právního poradenství. Témata pro aktivity byla vybrána na základě mezinárodních a světových dnů. Mezi pravidelné aktivity v obou klubech patřil Filmový klub, který probíhal jednou týdně a jehož témata se odvíjela od mezinárodních dnů (např. tematika duševních poruch, závislosti, problematika AIDS, země třetího světa, láska a její podoby, letectví). Po každém filmu následovala diskuse nad daným tématem. K promítání filmů se využíval dataprojektor s plátnem a prostorové ozvučení klubu. Každý týden také probíhalo Herní odpoledne, které bylo zaměřeno především na karetní, společenské a strategické hry. Další stálou aktivitou byl program Ponorka aneb Zajed' na hlubinu. Témata byla vybrána podle mezinárodních a světových dnů (např. sny, duševní nemoci, televize, nevidomí, Bible, AIDS, rasová diskriminace, hluk, rodina, otcové). Psychoterapeut, který Ponorku vedl, byl také dvě hodiny týdně k dispozici klientům. Pro případ potřeby diskrétního rozhovoru byla v Klubu Valdocco vybudována speciální místnost. Na jaře 2009 probíhal v klubu Valdocco Diskusní klub, o tuto aktivitu však nebyl v klubu velký zájem. Jednou za týden chodili zájemci z klubů hrát fotbal, klienti Valdocca také sportovní hry. Stolní fotbal se stal již od počátku v klubech velmi oblíbenou aktivitou, proto každý týden probíhaly zápasy Ligy ve stolním fotbalu. Do ní se mohl kdokoli zapsat a ve vzájemných zápasech se snažit o postup na nejvyšší příčky v žebříčku. Podle počtu bodů získaných za umístění v první šestici a za odehrané zápasy si mohli na konci měsíce vybrat odpovídající odměnu, popř. si body střídat.⁶³ V klubech proběhlo několik zajímavých workshopů (keramika, ubrousková technika, malování vajíček, DJ mix, 1. pomoc, sebeobrana, Streetart) a přednášek (Partnerské vztahy, Hry aneb bavíme se spolu, Zdravý životní styl). Kromě toho proběhlo během školního roku několik akcí uvedených v následující tabulce.

⁶² Srov. *Výroční zpráva o činnosti CSVČ Havířov 2008/2009*, s. 26-37.

⁶³ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Pravidla a systém bodování. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/pravidlafotbalku-valdocco/>>.

Tabulka 7: Akce proběhlé v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2008/2009

Akce v klubu Valdocco v roce 2008/2009	Akce v klubu Maják v roce 2008/2009
Hřbitov tour (návštěva hřbitova, zapalování svíček na hrobech, kam nikdo nechodí)	Výroba adventního věnce
Mikuláš v klubu	Mikuláš v klubu
Týden výroby vánočních dárků (pečení cukroví, odlévání svíček, keramika, batika, výroba květináčů ubrouskovou technikou)	Týden výroby vánočních dárků (pečení cukroví, keramika, výroba květináčů ubrouskovou technikou)
Vánoční party	Vánoční party
Olympiáda k svátku Dona Boska	Olympiáda k svátku Dona Boska
Sportovní den	Exkurze do rádia Hellax
Exkurze do rádia Hellax	Oslava jednoho roku Majáku
Fotbalový turnaj o pohár MSD Havířov	Fotbalový turnaj o pohár MSD Havířov
Sbírka na projekt Šance	Sbírka na projekt Šance
Oslava dvou let Valdocca	Fotbalový turnaj Valdocco x Maják
Fotbalový turnaj v Ostravě	Bowling na zimním stadiónu
Dětský den po valdoccku	
Fotbalový turnaj Valdocco x Maják	
Bowling na zimním stadiónu	

Následující tabulky znázorňují počty klientů obou klubů v jednotlivých měsících, průměrnou návštěvnost za den v klubech a celkový počet různých klientů v obou klubech za školní rok 2008/2009.⁶⁴

Tabulka 8: Počty klientů v klubu Valdocco a klubu Maják v jednotlivých měsících a průměrná návštěvnost za den v jednotlivých klubech ve školním roce 2008/2009

Měsíc	Klub Valdocco			Klub Maják		
	Celkem	Z toho chlapců	Průměrná návštěvnost/den	Celkem	Z toho chlapců	Průměrná návštěvnost/den
9/2008	80	60	20	55	32	23
10/2008	69	50	18	44	27	17
11/2008	79	65	17	69	55	14
12/2008	77	60	21	50	39	11
1/2009	78	60	18	66	54	12
2/2009	92	73	22	62	52	10
3/2009	96	79	21	99	78	21
4/2009	59	48	14	88	72	16
5/2009	63	47	14	80	72	8
6/2009	63	49	14	51	45	6

⁶⁴ Srov. Výroční zpráva o činnosti CSVČ Havířov 2008/2009. s. 32, 38-39.

Tabulka 9: Počet různých klientů v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2008/2009

	Valdocco	Maják	Celkem
Různých klientů	269	284	553
Z toho chlapců	203	212	415

Tato tabulka vyjadřuje počet různých klientů v jednotlivých klubech. Vzhledem k tomu, že 80 klientů navštěvovalo v průběhu roku oba kluby, celkový počet různých klientů obou klubů ve školním roce 2008/2009 byl 473. Přestože klub Maják vykazoval o něco více klientů než klub Valdocco, byly zde patrné rozdíly mezi klienty obou klubů a to zejména v jejich přístupu k nabízenému programu. V klubu Maják bylo velmi problematické organizovat jakékoliv řízené aktivity, protože většina klientů přicházela do klubu pouze vyplnit svůj volný čas hraním stolního fotbalu, kulečnicku, stolního tenisu nebo brouzdáním po internetu a o jiné aktivity prakticky neměli zájem.

2.3 Aktivity otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let ve školním roce 2009/2010

V současné době je v provozu pouze klub Valdocco. Klub Maják byl v Havířově Městě v provozu do 1. 2. 2010 a od září 2010 bude otevřen v nových prostorách na ulici Boženy Němcové⁶⁵ v Havířově Šumbarku. Jde o lokalitu popsanou v kapitole 1.5.3. Důvodem přesunutí klubu je zejména snaha CSVČ o cílenou práci v dané lokalitě, kde takové zařízení chybí, poměrně malý dosavadní zájem o aktivity v klubu Maják a také vysoký nájem, který muselo CSVČ hradit za dosavadní prostory klubu. V současné době probíhají stavební a technické úpravy nových prostor.

Základní a neměnnou programovou nabídku otevřených klubů tvoří volnočasové, pravidelné a nepravidelné aktivity. Naprostá většina z nich je bezplatná, pouze u některých se platí pololetní zápisné, které je využito pro nezbytnou údržbu zařízení a nákup vybavení pro aktivitu.⁶⁶

V tabulce 10 je uvedena otevírací doba klubu Valdocco a jeho pravidelné aktivity⁶⁷, tabulka 11 uvádí otevírací dobu a pravidelné aktivity klubu Maják⁶⁸ (do ledna 2010).

⁶⁵ Umístění klubu Maják od září 2010 je vyznačeno v Příloze 1c.

⁶⁶ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Aktivity ve Valdoccu. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/aktivity-ve-valdoccu/>>.

⁶⁷ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Otvíračka. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/otviracka-valdocco/>>.

⁶⁸ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Otvíračka Maják. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/otviracka-majak/>>.

Tabulka 10: Otevírací doba a pravidelné aktivity klubu Valdocco

Den	Otevírací doba	Čas, aktivita
Pondělí	16:00 – 19:30	17:30 – 19:00 Filmový klub
		17:30 – 19:30 Posilovna
Úterý	16:00 – 20:30	18:00 – 19:00 Trénink fotbalového družstva
		19:30 – 20:30 Sportovní hry v tělocvičně
		18:00 – 20:30 Ordinace doktora bakaláře Vojty
Středa	16:00 – 20:30	16:00 – 18:30 Herní odpoledne
		17:30 – 19:00 Posilovna
		18:30 – 20:30 Přítomnost psychoterapeuta
		19:00 – 19:30 Ponorka aneb zajed' na hlubinu
Čtvrtek	16:00 – 20:30	Podle aktuálního programu
Pátek	16:00 – 21:00	19:00 – 21:00 Posilovna
		Podle aktuálního programu

Tabulka 11: Otevírací doba a pravidelné aktivity klubu Maják (do ledna 2010)

Den	Otevírací doba	Čas, aktivita
Pondělí	15:30 – 19:30	16:00 – 18:30 Liga dvojic ve stolním fotbálku
Úterý	15:30 – 19:30	16:30 – 18:30 Filmový klub
Středa	Klub zavřen	17:30 – 18:30 Fotbal v tělocvičně ZŠ 1. Máje
		18:30 – 19:00 Florbal v tělocvičně ZŠ 1. Máje
Čtvrtek	15:30 – 19:30	17:30 – 19:30 Přítomnost psychoterapeuta
		17:30 – 18:30 Ponorka aneb Zajed' na hlubinu
Pátek	15:30 – 19:30	16:00 – 18:00 Herní odpoledne

2.3.1 Pravidelné aktivity

Mezi tradiční pravidelné aktivity⁶⁹ v klubech patří filmový klub, fotbalové tréninky, sportovní hry v tělocvičně (florbal, volejbal, ringo apod.), herní odpoledne, přítomnost psychoterapeuta a Ponorka, jejíž témata pro tento školní rok jsou uvedena v tabulce 12. Novinkou v klubu Valdocco je v letošním školním roce posilovna, která je k dispozici v pondělky, středy a pátky. Od dubna 2010 se nachází v nových prostorách získaných od města Havířova asi 200 metrů od klubu. K dispozici mají klienti moderní posilovací náčiní, WC se sprchou a také oddechovou místnost s posezením a stolním fotbalem. Věnuje se jim pracovník klubu, který dohlíží na bezpečnost a v případě potřeby radí, jak správně posilovat a používat vybavení. Tato aktivita je zpoplatněna částkou 50,- Kč na pololetí.

⁶⁹ Přílohy 4 – 11 obsahují fotografie z pravidelných aktivit otevřených klubů CSVČ.

Pro případné zájemce o doučování z matematiky, fyziky a chemie, popř. z němčiny nebo angličtiny je určena Ordinace doktora bakaláře Vojty, což je externista studující na technické vysoké škole.

Tabulka 12: Témata programu Ponorka aneb Zajed' na hlubinu pro rok 2009/2010

Měsíc	Téma	Měsíc	Téma
Říjen 2009	Násilí, šikana	Únor 2010	Láska a sexualita
Listopad 2009	Lidský život a smrt	Březen 2010	Životní styl
Prosinec 2009	Advent a vánoce	Duben 2010	Škola, práce a volný čas
Leden 2010	Závislosti	Květen 2010	Vztahy

2.3.2 Volnočasové aktivity

Klienti mohou čas v klubu trávit různými způsoby⁷⁰. V klubu Valdocco mají stabilně k dispozici již dva stolní fotbaly, kulečnick, biliard, Crazy Squash, šipky, knihovnu, počítače s připojením k internetu a společenské hry, jejichž nabídka byla v pololetí rozšířena např. o hru Vikingové, Ligretto, Cafe international, Yspahan apod. Liga ve stolním fotbálku byla rozšířena o další disciplínu – ligu dvojic. Ta se však příliš neujala a zanikla. Klientům slouží také bar, který se ve Valdoccu rozšířil o nabídku instantních polévek a mražených výrobků, zároveň zde přibyla lednice a mikrovlnná trouba. V Klubu Maják mohli klienti využít kromě rozšířeného sortimentu baru a hry crazy squash v podstatě stejnou nabídku.

2.3.3 Nepravidelné aktivity

V průběhu tohoto školního roku proběhlo v obou klubech několik nepravidelných aktivit⁷¹, tzn. workshopů, přednášek, různých akcí a výjezdů, jejichž výčet je uveden v následující tabulce. Většina workshopů a přednášek proběhla v klubu Valdocco, akce a výjezdy byly určeny pro klienty obou klubů.

⁷⁰ Přílohy 12 – 18 obsahují fotografie z volnočasových aktivit otevřených klubů CSVČ.

⁷¹ Přílohy 19 – 33 obsahují fotografie z nepravidelných aktivit otevřených klubů CSVČ.

Tabulka 13: Nepravidelné aktivity v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2009/2010

Workshopy a přednášky	Akce a výjezdy
Přednáška Zdravý životní styl	Turnaj dvojic ve stolním fotbale
Přednáška Otročtví mladých dívek v Africe	Koncert hip-hoperů: Lil Seint a Lilek
Workshop Keramika	Fotbalový turnaj
Workshop Malování na sklo	Hřbitov tour
Workshop Ubrousková technika	Adventní bowlingový turnaj
Workshop Barvení keramiky	Mikuláš v klubu
Přednáška Závislosti	Vánoční party
Workshop Hry aneb bavíme se spolu	Výjezd na lezeckou stěnu do Orlové
Workshop Mixování hudby s DJ Bussym	Volejbalový turnaj v Ostravě
	Volejbalový turnaj proti pedagogům CSVČ
	Výjezd na boulderovací stěnu na středisko do Města
	Výjezd do Osvětimi
	Víkendová akce s výjezdem do Skiareálu Mosty u Jablunkova

2.4 Pravidla otevřených klubů pro mládež

Pravidla jsou pro oba kluby stejná. Klienti mohou během otevírací doby kdykoli přijít i odejít, zvolit si vlastní zábavu tak, aby neomezovali ostatní, používat zařízení a vybavení klubu a účastnit se organizovaného programu. Mohou si také půjčovat knihy a stolní hry nebo si nechat zahrát oblíbenou hudbu. Mohou také za pracovníky přijít s nejrůznějšími problémy, podněty či připomínkami.⁷²

V klubu je zakázáno chovat se k ostatním povýšeně, vyvolávat konflikty a účastnit se jich, urážet, zneužívat nebo šikanovat ostatní návštěvníky klubu. Dále je zakázáno používat fyzické násilí, projevy rasismu či fašismu, mluvit a chovat se vulgárně či rozvíjet sexuální aktivity. V prostorách klubu a také celého areálu CSVČ je zákaz kouření, do klubu se nesmí přinášet cigarety, alkohol či jiné drogy, vstupovat pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Dále je zakázáno ničit zařízení klubu a celého areálu, krást, manipulovat s ohněm, manipulovat s technickým zařízením klubu, výpočetní technikou, měnit nastavení počítače a softwaru. V klubu platí zákaz

⁷² Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Pravidla. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/pravidla-valdocco/>>.

přinášení jakýchkoliv zbraní. Zbraň je možné předat při vstupu do klubu pracovníkovi k úschově. Dále je zakázáno pouštět nahlas hudbu či jakýmkoliv způsobem narušovat průběh organizovaného programu v klubu.

Za porušení pravidel hrozí klientovi zákaz vstupu do klubu od jednoho dne do jednoho měsíce, popř. úplný zákaz vstupu do klubu, přiměřené odpracování způsobených problémů nebo škod nebo zaplacení vzniklé škody. V případech trestných činů v klubu (fyzické napadení, výrazné poškození majetku, krádež, dealerství drog apod.) jsou pracovníci povinni danou věc ohlásit policii.⁷³

2.5 Klientela otevřených klubů pro mládež

Současnými klienty otevřených klubů jsou mladí lidé od 15 let, nejpočetnější skupinu tvoří mládež mezi 15 a 18 roky. Část z nich předtím, než přišla do klubu, navštěvovala oratoř a kroužky CSVČ. V klubu Valdocco se již postupem času vytvořilo jádro stálých klientů, kteří sem přicházejí téměř pravidelně. Většina klientů studuje střední odborné učiliště nebo obory zakončené výučním listem, někteří pracují. Z větší části jsou klienty chlapci. V podstatě nelze charakterizovat obecně všechny klienty, přesto lze říci, že mnoho z nich má problémy s rodiči nebo pochází z rozvrácených rodin, má problémy ve škole, velká část konzumuje v nezdravé míře alkohol, popř. experimentuje s jinými druhy omamných a psychotropních látek.

2.6 Právní a finanční zázemí otevřených klubů pro mládež

Otevřené kluby pro mládež Valdocco a Maják jsou součástí školské právnické osoby Církevního střediska volného času svatého Jana Boska v Havířově. „Otevřený klub je jednou z forem spontánní činnosti, která může oslovit velkou část dětí a mládeže, jež nechce být nikde organizována.“⁷⁴ Klub slouží jako „místo, prostor, přirozené „shromaždiště“, kde se děti a mládež mohou neformálně sejít, popovídat si, posedět, kde mohou případně realizovat své zájmy a schopnosti, naučit se aktivně trávit volný čas. Je to místo, které je volně přístupné a otevřené, pokud možno co nejdéle, místo, jehož atmosféra odpovídá životnímu stylu mladých. Klub by se měl stát pro mladé bodem jistoty a bezpečí, místem, kde mohou najít zázemí i sebedůvěru. Otevřený klub by měl naplňovat i funkci kontaktního a poradenského místa, kde mohou

⁷³ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-12]. Pravidla. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/pravidla-valdocco/>>.

⁷⁴ BURDA, Jan; JANIČATOVÁ, Monika; TOMEČEK, Antonín. *OTEVŘENÉ KLUBY MLÁDEŽE*. [s.l.]: Národní institut dětí a mládeže, 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.nidm.cz/neformalni-vzdelavani/volny-cas/metodicke-listy/metodicke-listy>>. s. 2.

návštěvníci najít i radu, případně pomoc v obtížných životních situacích (rodinné konflikty, školní problémy, problémy s uplatněním na trhu práce apod.).“⁷⁵

Otevřené kluby pro mládež Valdocco a Maják jsou financovány stejně jako CSVČ z dotací MŠMT, grantů Magistrátu města Havířova, dotací ze strukturálních fondů EU a jiných drobných příjmů. V současnosti je realizováno několik projektů, do kterých jsou zahrnuty kluby. Prvním z nich je projekt „Šance pro každého“ financovaný z Evropského sociálního fondu (ESF) a státního rozpočtu ČR. Je zaměřen na problematiku rovných příležitostí u dětí a mládeže ze sociálně znevýhodněného prostředí. Jeho cílem je vytvořit program, v jehož rámci probíhají aktivity zaměřené na rozvoj dětí a mladých lidí se sociokulturním znevýhodněním. Do tohoto projektu jsou zahrnuty vzdělávací workshopy v klubu Valdocco.⁷⁶ Název druhého projektu je „Pohyb pro každého“. Je financován rovněž z ESF a státního rozpočtu ČR, navazuje na projekt Šance pro každého. Smyslem projektu je umožnit dětem a mládeži ze sociálně slabších rodin trávit svůj volný čas kvalitním způsobem přizpůsobeným jejich potřebám a zájmům.⁷⁷ Kromě financování nové posilovny tento projekt zahrnuje zážitkový program, v jehož rámci klienti klubu každý měsíc vyjíždějí za společnými zážitky na určité místo (např. výjezd na lezeckou stěnu v Orlové nebo do ski-areálu v Mostech u Jablunkova). V současnosti je schválen „Projekt rozvoje otevřených klubů pro mládež“ financovaný Magistrátem města Havířova. Prostředky získané z tohoto projektu jsou určeny na přestavbu Majáku a drobné chybějící materiální vybavení. V roce 2009 proběhl projekt spolufinancovaný Nadací OKD „Prevence sociálně patologických jevů dětí a mládeže“, který zahrnoval organizování přednášek na témata z rizikových oblastí života jako drogy, násilí, závislosti apod.⁷⁸

2.7 Materiální zázemí otevřených klubů pro mládež

Klub Valdocco se nachází v suterénních prostorách CSVČ v Havířově Šumbarku. Tvoří jej dvě základní místnosti, předsíň a sociální zařízení, vše s bezbariérovým přístupem. V hlavní místnosti se nalézá bar, linka s umyvadlem, kávovarem, varnou konvicí, mikrovlnou troubou a leničkou, počítač pro pracovníka

⁷⁵ BURDA, Jan; JANIČATOVÁ, Monika; TOMEČEK, Antonín. *OTEVŘENÉ KLUBY MLÁDEŽE*. s. 2-3.

⁷⁶ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-11]. Šance pro každého. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/sance-pro-kazdeho/>>.

⁷⁷ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-11]. Pohyb pro každého. Dostupné z WWW: <<http://www.csmdonbosco.cz/pohyb-pro-kazdeho/>>.

⁷⁸ Srov. *Don Bosko - Havířov* [online]. 2010 [cit. 2010-04-11]. Prevence sociálně patologických jevů dětí a mládeže. Dostupné z WWW:

<<http://www.csmdonbosco.cz/prevence-socialne-patologickych-jevu-deti-a-mladeze/>>.

klubu a terárium s klubovou želvou. Dále jsou v klubu čtyři počítače s internetovým připojením pro klienty, stolní fotbal, knihovna, pohovka a dvě křesla, konferenční stůl a několik stolů s židlemi. Místnost je vybavena plátnem, projektořem a prostorovou ozvučovací sestavou, k dispozici je také mikrofon s combem. Ve druhé místnosti je biliard, kulečník, crazy squash a šipky. Je zde také malá místnost např. pro soukromý rozhovor s psychoterapeutem. K vybavení klubu patří mnoho stolních společenských her.

Klub Maják v Havířově Městě byl vybaven obdobně, měl k dispozici tři místnosti. V první se nacházel bar, počítače a stolní fotbal, ve druhé byl kulečník, stolní tenis a fungoval zde dataprojektor s plátnem a ozvučením, ve třetí místnosti byl druhý stolní fotbal. Nové prostory, kde bude Maják působit od září 2010, jsou menší. Prostorové zázemí umožní umístit zde bar, stolní fotbal, biliard, šipky a 2 počítače.

2.8 Personální zajištění otevřených klubů pro mládež

V současnosti má každý klub dva stálé zaměstnance na pozici pedagogů volného času. Tito pracovníci organizují aktivity pro mládež, starají se o chod klubu a vedou administrativu. Zároveň se snaží být pro mladé lidi v klubu důvěryhodnými osobami a svým přístupem jim vytvářet příjemné prostředí pro trávení volného času. Jednou týdně je také v klubu k dispozici psychoterapeut, který zároveň vede program Ponorka aneb zajed' na hlubinu. Workshopy a přednášky pořádané několikrát za rok jsou vedeny lektory zkušenými v dané problematice. V případě větších akcí vypomáhají v klubu další externisté. Stálí pracovníci otevřených klubů se pravidelně účastní převážně pedagogických školení.

3 Návrh rozvoje otevřených klubů pro mládež od 15 do 26 let Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově

Tato kapitola se zabývá možnostmi rozvoje otevřených klubů. Není zde navržen pouze jeden projekt, nýbrž jsou uvedeny tři jednotlivé body: klub Valdocco, Klub Maják a rozšíření činnosti otevřených klubů. Ke každému bodu je navržena oblast jeho možného rozvoje.

3.1 Rozvoj klubu Valdocco

Otevřený klub Valdocco oslaví v červnu tohoto roku tři roky své existence. Již třetím rokem je pro mladé lidi z Havířova Šumbarku a okolí místem, kam mohou přijít strávit svůj volný čas bezpečným způsobem prostřednictvím různých her a volnočasových aktivit, nebo zde jen tak posedět a popovídat si s kamarády nebo pracovníky klubu. Zároveň zde mají možnost osobního rozvoje zejména díky přednáškám, workshopům a programu Ponorka. Samotný klub však od svého otevření také neustále prochází rozvojem. Pracovníci klubu se snaží, aby se zde klienti cítili dobře, aby sem rádi přicházeli, ale také aby se tady něčím novým obohatili, něco si odnášeli. Neustále se snaží rozvíjet stávající aktivity (např. zvětšováním nabídky stolních her, různými turnaji). Cílem ovšem není nabízet mladým lidem pouze hernu, proto pracovníci obohacují program klubu organizováním zajímavých workshopů, výjezdů a akcí. Letos v dubnu se dokonce konala první víkendová akce s přespáním v klubu.

Vytvářet program pro klientelu klubu však není vůbec jednoduché. Klienti se většinou nezdráhají dát najevo svůj nezájem nebo nesouhlas s organizovanou aktivitou opuštěním klubu nebo narušováním aktivity. Takových případů v začátcích klubu nabylo málo. Některé aktivity, např. diskusní klub nebo liga dvojic ve stolním fotbalu, se jednoduše neujaly. První výjezdy, např. do Osvětimi, se konaly poprvé tento školní rok, ačkoli snaha o jejich zorganizování už byla dříve. Přicházet s nějakou novou nabídkou je vždy tak trochu sázka do loterie. Osvědčilo se spíše sledovat oblasti zájmů a potřeb klientů a vycházet z nich při rozšiřování aktivit.

3.1.1 Zkušebna a malé nahrávací studio

Běžný den provozu v klubu Valdocco si snad ani nelze představit bez hudby. Z reproduktorů neustále zní populární skladby na přání klientů nebo hudba internetového rádia coby zvuková kulisa. Pravděpodobně by se mezi klienty nenašel nikdo, kdo nemá k hudbě nějaký vztah, každý tu má nějakého oblíbeného interpreta, skupinu nebo hudební žánr. V klubu se ale najdou i tací, kteří se o hudbu více zajímají, hrají na nějaký hudební nástroj nebo rádi rapují, dokonce jich přibývá. Na hip-hopovou soutěž Valdocco freestyle battle a na koncert hip-hoperů přišlo mnoho mladých lidí z Havířova, což svědčí o jejich zájmu o tento styl hudby. Tudy by mohla vést cesta dalšího rozvoje klubu Valdocco, protože většina z těchto mladých nadšenců nemá dostatečné podmínky (materiální nebo prostorové), aby se v této oblasti rozvíjeli. Klub již dokonce pomohl jednomu z klientů k tomu, aby se umělecky prosadil. V klubu měl k dispozici mikrofon s combem, a tak nejdříve zkoušel rapovat, postupně začal vystupovat pod pseudonymem Lil Seint a získal si své příznivce. Středisko mu umožnilo vystupovat na větších akcích jako Bambiriáda nebo Don Bosko fest, který byl pořádán k patnáctému výročí založení CSVČ⁷⁹, a klub mu dal prostor, aby si mohl svá vystoupení zkoušet.

V klubu Valdocco by rozhodně byl nemalý zájem o nějakou zkušebnu, kde by mohli klienti cvičit rapování nebo hru na nástroj, popř. kde by si mohli hru na nástroj vyzkoušet. Mladí lidé, kteří se nějakým tvůrčím způsobem chtějí věnovat hudbě, většinou narazí na velkou překážku na cestě k tomu, aby se prosadili. Nemají totiž dostatek peněz, aby si mohli dovolit zaplatit práci profesionálního nahrávacího studia. Zkušebna v klubu by mohla sloužit také jako malé nahrávací studio. Přínos tohoto projektu by spočíval zejména v tom, že by se vytvořilo místo, kde by se mohli mladí hudební nadšenci věnovat tomu, co je baví, a také se v tomto směru dále rozvíjet a eventuálně prosadit, což je cenným opatřením v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů. Zkušebna s nahrávacím studiem by zároveň jistě přilákala do klubu nové klienty.

Jako ideální prostor pro zkušebnu se z několika důvodů jeví menší místnost za klubem Valdocco, která v současnosti funguje jako sklad. Do této místnosti vede přímý vchod z klubu a stejně jako celý klub i ona se nachází v suterénu. Středisko navíc leží v poměrně nehlukné části Šumbarku, takže jsou vyloučeny rušící vlivy z okolí.

⁷⁹ Srov. *Havířovský deník* [online]. c2005 [cit. 2010-04-19]. Středisko Dona Boska slavilo s Ewou Farnou. Dostupné z WWW: <http://havirovsky.denik.cz/kultura_region/20080928bosko.html>.

Místnost by se však musela vyklidit a upravit pro účely zkušebny a nahrávacího studia, což by znamenalo zejména odhlučnění zdí a stropu. Do místnosti by se také musela nainstalovat klimatizace, protože zde nejsou žádná okna.

Zkušebna by sloužila pro klienty, kteří chtějí rapovat nebo hrají na hudební nástroj, jako místo, kde mohou trénovat. Zároveň by fungovala jako nahrávací studio pro ty, kteří by chtěli svou tvorbu zaznamenat např. na hudební nosič. Vzhledem k tomu by ji bylo potřeba vybavit potřebným zařízením. Šlo by zejména o mikrofony a kabely, digitální nahrávací zařízení, sluchátka a reproduktory. K tomuto základnímu zařízení by se časem podle zájmu a potřeby mohlo dokoupit další vybavení, např. další ozvučovací zařízení nebo software pro editaci zvukových stop. Do budoucna by se v případě zájmu dalo uvažovat o tom, že by zkušebna mohla být příležitostí pro ty, kteří si chtějí hru na nástroj vyzkoušet, popř. se na něj naučit hrát. V takovém případě by se musely zakoupit hudební nástroje, zejména kytara (případně více kytar), elektrické klávesy, popř. basová kytara a bongo.

Zkušebna by byla určena klientům klubu, tzn. těm, kteří mají odevzdanou vyplněnou a podepsanou přihlášku. Fungovala by pouze v některé dny podle zájmu klientů, v případě velkého zájmu by se musel vytvořit rozpis zkoušejících. Využití nahrávacího studia by bylo možné po dohodě s pracovníky klubu. Veškerá manipulace se zařízením by byla prováděna pracovníkem, který by měl ve zkušebně dozor, nebo pod jeho dohledem.

Náklady na základní vybavení zkušebny resp. nahrávacího studia by na základě hrubého odhadu mohly činit okolo 250 000,- Kč včetně technické úpravy zahrnující odhlučnění místnosti a zařízení klimatizace. K financování tohoto projektu by bylo zapotřebí sledovat a využít různé grantové možnosti.

3.1.2 Rozšíření věkové hranice přístupu do klubu

Klub Valdocco je v současnosti přístupný mladým lidem od 15 let. Tato věková hranice byla stanovena mj. na základě zkušeností pedagogů CSVČ z oratoří, jejichž program již neodpovídal potřebám mládeže tohoto věku. Klientelu oratoří dnes tvoří děti od 6 do 14 let, ve skutečnosti jsou však návštěvníky střediska v drtivé většině děti mezi 6 a 12 lety. Starší děti do oratoře přicházejí jen výjimečně, protože její program a styl činnosti je již neláká a ztrácí pro ně smysl. Věnují se pouze zájmovým útvarům CSVČ, chlapani většinou navštěvují tréninky florbalu nebo bojového umění Taekwon-do, děvčata chodí nejčastěji do kroužku mažorettek. Byla by ovšem škoda nenabídnout také těmto starším dětem možnost spontánního trávení jejich volného času způsobem, který

jim vyhovuje, je pro ně zároveň bezpečný a také nabízí příležitost k jejich osobnímu rozvoji. Takovouto možnost nabízí otevřený klub pro mládež.

V poslední době se ukazuje, že v mnoha vrstevnických partách současných klientů klubu pro mládež jsou také čtrnáctiletí členové. Tato skutečnost je dána i tím, že do devátých tříd základních škol mnohdy chodí jak patnáctiletí klienti klubu, tak i jejich čtrnáctiletí kamarádi. Z tohoto důvodu by bylo vhodné rozšířit spodní věkovou hranici přístupu do klubu na 14 let. Kamarádské vazby mezi těmito spolužáky by dobře posloužily zejména při prvním kontaktu nového klienta s klubem.

Další příležitostí k získání nových klientů této věkové skupiny jsou programy pro školy. Již čtvrtým rokem se pracovníkům CSVČ daří skrze programy organizované pro první stupeň základních škol seznamovat děti zajímavým způsobem s podstatou křesťanských svátků a zároveň dělat středisku dobrou reklamu. Děti se totiž seznámí s jeho prostředím, aktivitami i pracovníky. Taková možnost by se jistě dala využít i v případě potencionálních klientů otevřeného klubu, konkrétně dětí osmých a devátých tříd. Ty by se díky programu seznámily s klubovým prostředím, formou prezentace by se dozvěděly o jeho aktivitách a setkaly by se s jeho pracovníky. Na základě dobré spolupráce se středními školami by se dalo uvažovat také o programech pro první ročníky těchto škol.

Témata programu by byla stejná jako pro první stupeň základní školy, program by však byl přizpůsoben věkové skupině.

3.2 Rozvoj klubu Maják

Otevřený klub Maják by v dubnu tohoto roku slavil dva roky své existence. Byl otevřen takřka o rok později než klub Valdocco s cílem poskytnout mladým lidem od 15 let v Havířově Městě prostor, který by jim sloužil jako kvalitní a dostupná alternativa k trávení volného času „na ulici“ popř. na nežádoucích místech jako jsou hospody či herny. Přestože materiální zázemí i programová nabídka byly téměř totožné nabídky ve Valdoccu, rozvoj klubu Maják se ubral jiným směrem.

V současnosti probíhají stavební úpravy prostor, ve kterých bude klub fungovat od září 2010. Poté bude nutná jejich kolaudace a v souladu s ustanovením § 149 zákona 561/2004 Sb.⁸⁰ podání žádosti o zápis změny v údajích v rejstříku škol a školských zařízení. CSVČ může podle tohoto rejstříku poskytovat vzdělání nebo školské služby

⁸⁰ Česká republika. Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*.

na třech místech⁸¹: Haškova 1, kde se nalézá středisko ve Městě, Lomená 11, což je adresa střediska v Havířově Šumbarku, a Kolmá 1, kde do ledna 2010 působil klub Maják. V žádosti půjde o odepsání staré adresy klubu Maják a zároveň o zapsání jeho nové adresy.

Starší městská zástavba Havířova Šumbarku, kde se bude klub Maják nacházet, je velmi rizikovou oblastí. Kromě několika heren a hospod se zde nenalézá prakticky žádná služba. V kapitole 1.5 je tato lokalita několikrát zmíněna v souvislosti se značným výskytem kriminality a kumulací sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva. Z bezpečnostních důvodů bude klub nejprve otevřen pouze pro věkovou skupinu 14 - 20 let. Otevírací doba bude taktéž přizpůsobena podmínkám lokality a bude končit nejvýše v sedm hodin večer. Tato opatření budou zavedena kvůli bezpečí pracovníků. Objekt, ve kterém bude klub fungovat, byl dlouhou dobu příslušníky cílové skupiny devastován. První měsíce provozu klubu ukážou, zda se tato opatření budou muset dodržovat, zrušit či ještě zpřísnit.

3.2.1 Rozšíření prostor klubu

Otevřený klubu Maják bude mít v nové lokalitě k dispozici o mnoho menší prostory než původní klub v Havířově Městě, díky tomu bude také méně vybavený. Určitou příležitost k rozšíření prostor klubu představuje poměrně rozsáhlý zahradní pozemek za domem, ve kterém bude klub Maják fungovat. Jednalo by se tedy o rozšíření ve venkovních prostorách. Zahrada se zdá být ideálním místem pro vytvoření sportovního hřiště, bylo by zde možné zbudovat také U-rampu nebo menší skatepark, případně ještě lanové centrum a venkovní lezeckou stěnu. Eventuálně by se zde dalo vybudovat venkovní posezení. Tato zahrada patří městu Havířovu, CSVČ už si podalo žádost o to, aby ji dostalo do pronájmu za údržbu. V další fázi by následovala jednání s Magistrátem města Havířova o jeho souhlasu s vybudováním sportovního areálu. Prostředky by se daly získat z Evropských fondů (EF) – Regionálního operačního programu (ROP) Moravskoslezského kraje. Z tohoto fondu už středisko získalo prostředky na úpravu tělocvičny na Šumbarku i venkovního hřiště a areálu na Městě. Dalším možným zdrojem financí jsou granty nadací.

⁸¹ Srov. *Rejstřík škol* [online]. 2010 [cit. 2010-04-18]. Dostupné z WWW: <<http://rejskol.msmt.cz/>>.

Vedle venkovních pozemků by se daly k činnosti klubu získat také větší prostory v sousední budově, kterou město Havířov pronajímá skautům. Tyto místnosti by se daly využít pro některé klubové aktivity, avšak znamenalo by to, že by zde musel být další pracovník nebo externista.

3.3 Expanze činnosti otevřených klubů do další části města Havířova

Práce s mládeží ve věku 15 – 26 let se osvědčila zejména v klubu Valdocco na sídlištní výstavbě Havířov Šumbark. Stoupající počet klientů klubu i zájem o jeho aktivity svědčí o tom, že práce v této oblasti má smysl. Smysluplnost aktivit pro mládež od 15 let a zároveň absence podobných aktivit v jiných lokalitách Havířova vede k zájmu CSVČ o rozšíření činnosti do těchto lokalit. K prvnímu takovému rozšíření došlo zřízením klubu Maják v Havířově Městě. Ukázalo se však, že v této lokalitě není o nabízenou klubovou činnost pro mládež od 15 let takový zájem jako na Šumbarku. Důvodem je zejména poměrně velká konkurence v nabídce využití volného času pro mládež. Nejde ovšem jen o organizace pracující v oblasti volného času mládeže, v Havířově Městě se nachází také dvě kina, sportovní hala, v blízkosti centra města protéká řeka Lučina, která je v letních měsících často vyhledávaným cílem nejen mladých lidí. V centru města lze také najít velký počet restauračních zařízení a heren. Tato zařízení se často stávají pro mládež útočištěm v jejich volném čase. Mladí lidé se také často scházejí a tráví volný čas na náměstí v centru města. Hlavním důvodem jsou ovšem organizace, které se v této části Havířova mládeži věnují. Nacházejí se zde nízkoprahové kluby 3NYTY a PECKA, které provozuje občanské sdružení ZIP (viz kapitola 1.4). Obě centra Střediska volného času Asterix (kapitola 1.3.1) se rovněž nalézají ve Městě. Z těchto důvodů se v současné době klub Maják přesouvá a v září 2010 bude uveden do provozu ve staré sídlištní zástavbě Havířova Šumbarku.

3.3.1 Založení nového otevřeného klubu v Prostřední Suché

Havířov Prostřední Suchá je městská část s vysokým výskytem zejména majetkových trestných činů. Zároveň se zde nachází oblast s kumulací sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva, převážně Romů. Tato problematika je popsána v kapitole 1.5. V Prostřední Suché se nenalézají žádné zařízení zaměřené na cílenou práci s mládeží od 15 let. Nabízí se tedy příležitost rozšířit činnost otevřených klubů i do této lokality.

CSVČ již v Prostřední Suché navázalo kontakt s místní základní školou, kde pořádá florbalový kroužek pro děti od 6 do 11 let. S vedením školy by byla možná dohoda o poskytnutí prostor, které se v současnosti používají jako pracovní dílny. Tím by byl vyřešen problém shánění místa pro nový klub. Tato nabídka je však z dlouhodobějšího hlediska nejistá a není vyloučeno, že by prostory chtěla škola po nějaké době opět používat. Proto by bylo lepší zajistit pro klub stálejší umístění.

V praxi by otevření nového klubu pro mládež v Prostřední Suché znamenalo zejména propagaci formou inzerce v regionálním tisku, vyvěšení plakátů ve veřejných vývěskách a upoutávky na internetových stránkách CSVČ. Rozhodně by se vyplatilo oslovit příslušníky cílové skupiny na místní střední škole. Muselo by proběhnout výběrové řízení na jedno popř. dvě pracovní místa pedagoga volného času. Několik prvních týdnů (popř. měsíců) by klub fungoval pouze zkušebně, tzn. byl by pravděpodobně otevřen jen některé dny v týdnu a zjišťoval by se zájem o nabízenou aktivitu v dané lokalitě. Dalším nezbytným formálním krokem by bylo v souladu s ustanovením § 149 zákona 561/2004 Sb.⁸² podání žádosti o zápis změny v údajích v rejstříku škol a školských zařízení. Nový otevřený klub pro mládež by nabízel obdobné aktivity jako klub Valdocco, tzn. volnočasové aktivity a hry, pravidelné i nepravidelné aktivity. Záleželo by ovšem na klientele a na jejím přístupu k nabízeným aktivitám.

Přínos vzniku otevřeného klubu pro mládež od 15 let v Prostřední Suché by spočíval zejména v tom, že by se v této lokalitě začalo cíleně pracovat s mládeží v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů.

⁸² Česká republika. Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*.

Závěr

Cílem práce bylo vytvořit projekt rozvoje volnočasového zařízení na základě informací v první části a důsledné analýzy zařízení v části druhé. Projekt rozvoje otevřených klubů pro mládež ve věku 15 – 26 let Církevního střediska volného času sv. Jana Boska se zaměřoval na tři oblasti: klub Valdocco, klub Maják a rozšíření činnosti do další lokality města Havířova. Zabýval se aktuálními problémy a potřebami cílových skupin a navrhoval oblasti možného rozvoje.

Seznam literatury

Literární zdroje

- BOSCO, Teresio; NANNI, Carlo. *Dej mi duše : Salesiánská tradice*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2006. 222 s. ISBN 80-7192-882-8.
- KŘÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Knihla víry, naděje a lásky : 70 let působení salesiánů v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. 248 s. ISBN 80-7178-122-3.
- MATOUŠEK, O.; KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence : Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 2. vyd. Praha : Portál, 2003. 344 s. ISBN 80-7178-771-X.
- NAVRÁTIL, Pavel, et al. *Romové v české společnosti*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003. 223 s. ISBN 80-7178-741-8.
- SCHIÉLÉ, R. *Don Bosco*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1999. 96 s. ISBN 80-7178-196-7.
- VANĚK, Martin, et al. *Havířov*. Havířov : Městská knihovna Havířov, 2003. 39 s. ISBN 80-239-2312-9.
- Havířov a rozvoj jeho industriálního dědictví : sborník ke konferenci : říjen 2008, Kulturní dům Radost*. Havířov : Městské kulturní středisko Havířov ve spolupráci s Národním památkovým ústavem Ostrava, 2008. 96 s. ISBN: 978-80-85034-46-2
- Nízkoprahové centrum Církevního střediska volného času sv. Jana Boska v Havířově : Projektová dokumentace. Zpracovatel: RAVEN Consulting, a.s. Dostupný z archivu CSVČ. 61 s.
- Česká republika. Zákon ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 190, 561, s. 2-64.

Elektronické zdroje

Koncepce prevence kriminality na léta 2009-2011 v Havířově. Havířov : Magistrát města Havířova, odbor školství a kultury, červenec 2008. 61 s. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/skolstvi-a-kultury/>>.

Komunitní plán rozvoje sociálních služeb ve městě Havířově : Katalog sociálních služeb ve městě Havířově. Havířov : Statutární město Havířov, listopad 2008. 98 s. Dostupné z WWW: <<http://www.havirov-city.cz/dokumenty/rozvojove-dokumenty.html>>.

Strategie řešení situace sociální inkluze vyloučených romských komunit v Havířově. Havířov : Statutární město Havířov, říjen 2009. 15 s. Dostupné z WWW: <www.havirov-city.cz/dokumenty/rozvojove-dokumenty.html>.

BURDA, Jan; JANIČATOVÁ, Monika; TOMEČEK, Antonín. *OTEVŘENÉ KLUBY MLÁDEŽE.* [s.l.] : Národní institut dětí a mládeže, 2007. 7 s. Dostupné z WWW: <<http://www.nidm.cz/neformalni-vzdelavani/volny-cas/metodicke-listy/metodicke-listy>>.

Internetové odkazy

<http://www.csmdonbosco.cz>

<http://www.nidm.cz>

<http://www.havirov-city.cz>

<http://rejskol.msmt.cz>

<http://www.zs1maje.cz>

<http://www.zsgh.cz>

<http://www.zsmk.eu>

<http://www.zsmoravska.cz>

<http://www.zsfrydecka.cz>

<http://katalog.havirov-city.cz>

<http://www.mkshavirov.cz>

<http://www.modeling-havirov.wz.cz>

<http://www.zusbm.cz>

<http://www.zuslj-havirov.cz>

<http://www.asterix-havirov.cz>

<http://3nyty.zdrhovadlo.cz>

<http://www.armadaspasy.cz>

<http://portal.mpsv.cz>

<http://havirovsky.denik.cz>

Seznam zkratk

CSVČCírkevní středisko volného času sv. Jana Boska v Havířově

EFEvropský fond

ESFEvropský sociální fond

ROPRegionální operační program

MSKMěstské kulturní středisko

MŠMTMinisterstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ZŘZástupce ředitele

FRFundraising

PRPublic Relations (práce s veřejností)

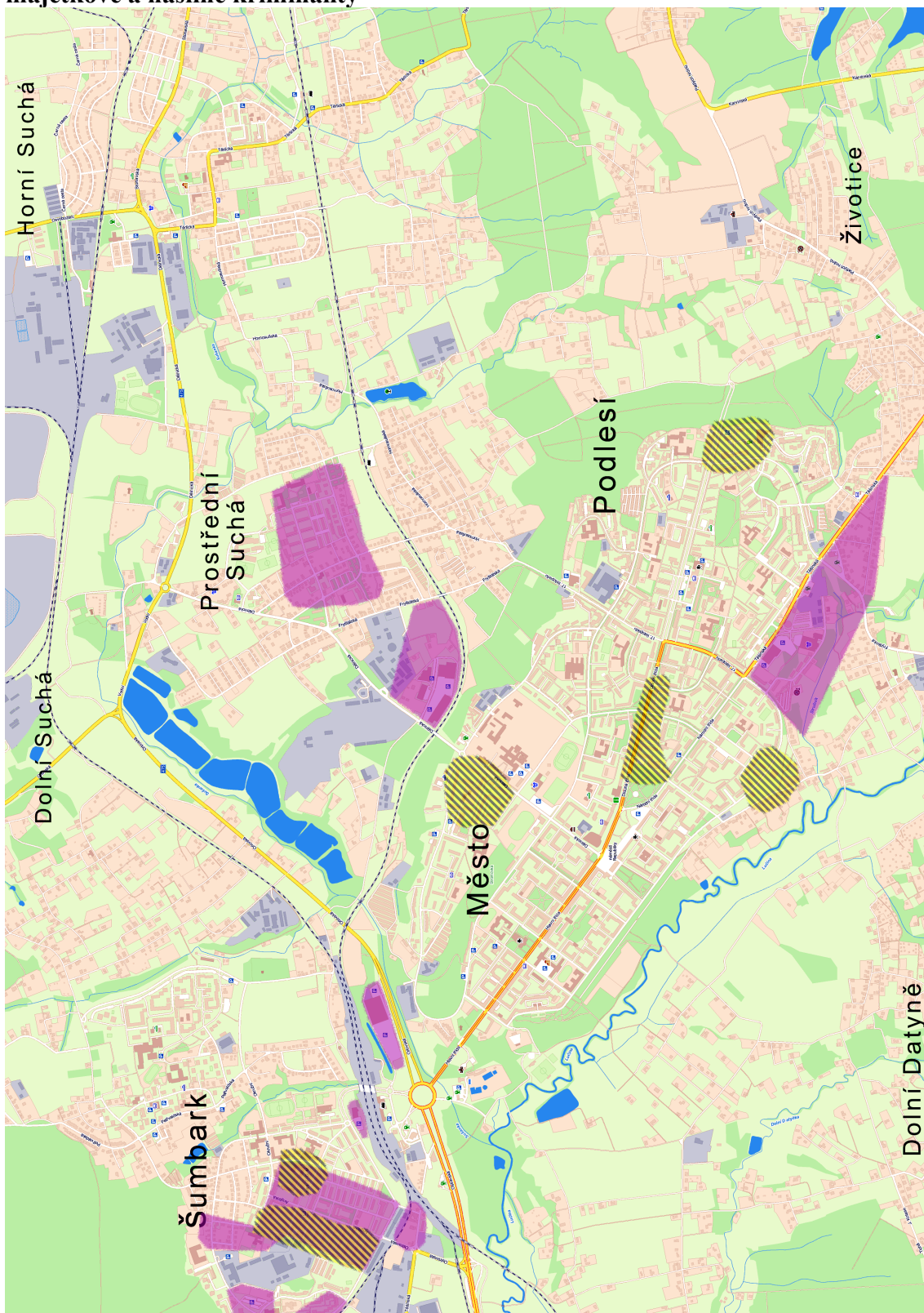
Seznam příloh

- Příloha 1a: Mapa města Havířova s vyznačením oblastí s největším výskytem majetkové a násilné kriminality
- Příloha 1b: Mapa města Havířova s vyznačením oblastí kumulace sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva
- Příloha 1c: Mapa města Havířova s vyznačením polohy středisek CSVČ a otevřených klubů pro mládež CSVČ
- Příloha 2: Budova CSVČ v Havířově Městě
- Příloha 3: Budova CSVČ v Havířově Šumbarku
- Příloha 4: Fotografie pravidelné aktivity - Filmový klub
- Příloha 5: Fotografie pravidelné aktivity - Sportovní hry v tělocvičně
- Příloha 6: Fotografie pravidelné aktivity - Herní odpoledne, hra Aktivity
- Příloha 7: Fotografie pravidelné aktivity - Herní odpoledne, hra Carcassonne
- Příloha 8: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma Násilí
- Příloha 9: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma závislosti na alkoholu
- Příloha 10: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma závislosti na cigaretách
- Příloha 11: Fotografie pravidelné aktivity - Posilovna
- Příloha 12: Fotografie volnočasové aktivity - Stolní fotbal, klub Valdocco
- Příloha 13: Fotografie volnočasové aktivity - Stolní fotbal, klub Maják
- Příloha 14: Fotografie volnočasové aktivity – Kulečník
- Příloha 15: Fotografie volnočasové aktivity – Biliard
- Příloha 16: Fotografie volnočasové aktivity - Crazy squash
- Příloha 17: Fotografie volnočasové aktivity – Šipky
- Příloha 18: Fotografie volnočasové aktivity – Počítače
- Příloha 19: Fotografie nepravidelné aktivity - přednáška Otroctví mladých dívek v Africe
- Příloha 20: Fotografie nepravidelné aktivity - workshop Keramika
- Příloha 21: Fotografie nepravidelné aktivity - workshop Malování na sklo
- Příloha 22: Fotografie nepravidelné aktivity - workshop Barvení keramiky
- Příloha 23: Fotografie nepravidelné aktivity - workshop Mixování hudby s DJ Bussym
- Příloha 24: Fotografie nepravidelné aktivity - koncert hip-hoperů: Lil Seint a Lilek
- Příloha 25: Fotografie nepravidelné aktivity – bowlingový turnaj
- Příloha 26: Fotografie nepravidelné aktivity – Mikuláš v Klubu
- Příloha 27: Fotografie nepravidelné aktivity – Vánoční party
- Příloha 28: Fotografie nepravidelné aktivity – výjezd na lezeckou stěnu do Orlové
- Příloha 29: Fotografie nepravidelné aktivity – volejbalový turnaj v Ostravě
- Příloha 30: Fotografie nepravidelné aktivity – výjezd na boulderovací stěnu do střediska ve Městě
- Příloha 31: Fotografie nepravidelné aktivity – Víkendová akce, táborák u klubu
- Příloha 32: Fotografie nepravidelné aktivity – Víkendová akce, Skiareál Mosty u Jablunkova - bobová dráha
- Příloha 33: Fotografie nepravidelné aktivity – Víkendová akce, Skiareál Mosty u Jablunkova, lanové centrum

Seznam tabulek

- Tabulka 1: počet obyvatel ve věku 15-26 let v jednotlivých městských částech Havířova
- Tabulka 2: Střední školy na území města Havířova
- Tabulka 3: Organizace volnočasových aktivit v Havířově
- Tabulka 4: Taneční organizace pro děti a mládež na území Havířova
- Tabulka 5: Kurzy Městského kulturního střediska Havířov
- Tabulka 6: Kurzy Pohybového a modelingového centra ABC
- Tabulka 7: Akce proběhlé v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2008/2009
- Tabulka 8: Počty klientů v klubu Valdocco a klubu Maják v jednotlivých měsících a průměrná návštěvnost za den v jednotlivých klubech ve školním roce 2008/2009
- Tabulka 9: Počet různých klientů v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2008/2009
- Tabulka 10: Otevírací doba a pravidelné aktivity klubu Valdocco
- Tabulka 11: Otevírací doba a pravidelné aktivity klubu Maják (do ledna 2010)
- Tabulka 12: Témata programu Ponorka aneb Zajed' na hlubinu pro rok 2009/2010
- Tabulka 13: Nepravidelné aktivity v klubech Valdocco a Maják ve školním roce 2009/2010

Příloha 1a: Mapa města Havířova s vyznačením oblastí s největším výskytem majetkové a násilné kriminality

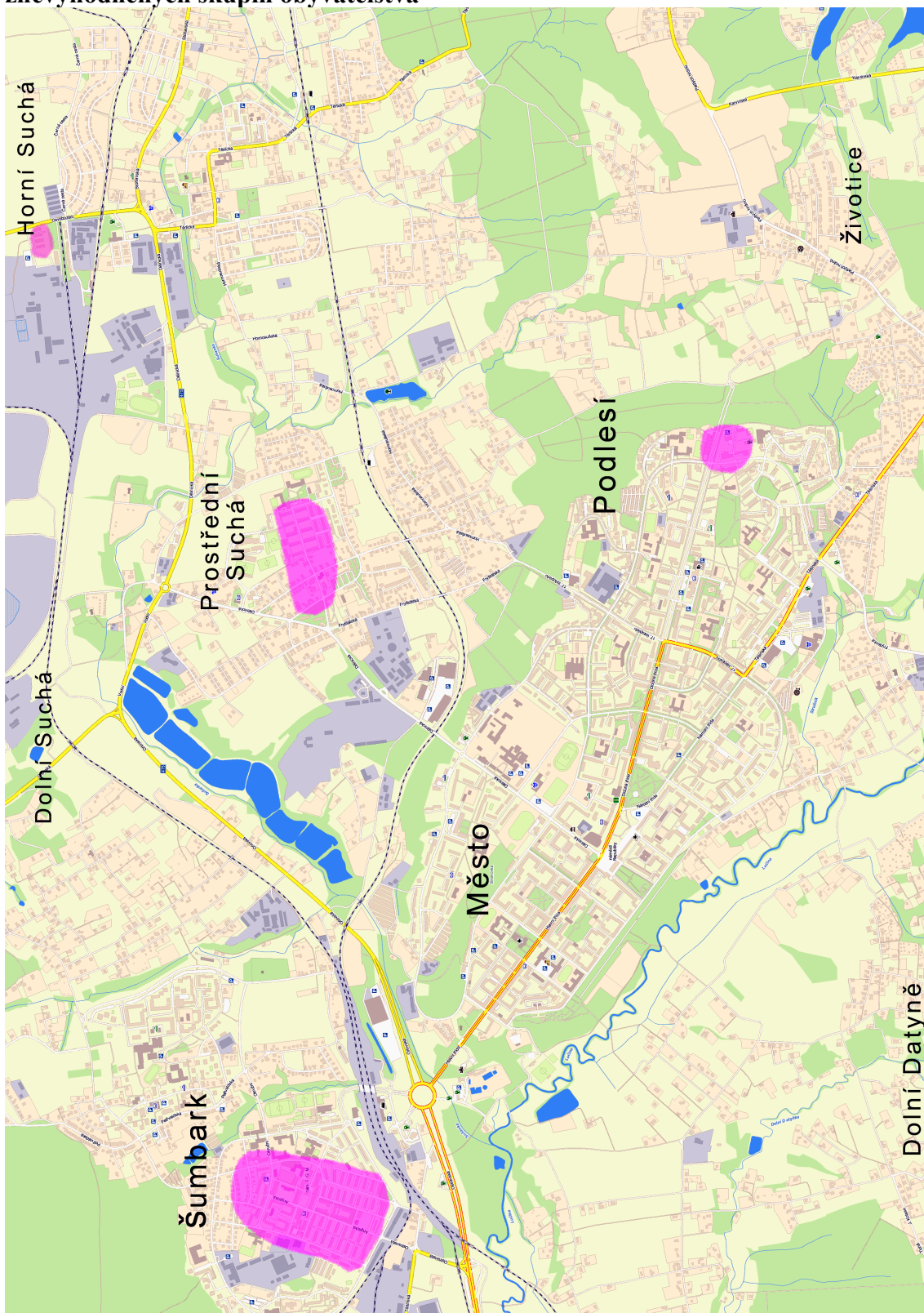

Vysvětlivky:

- *oblasti s největším výskytem majetkových trestných činů*
- *oblasti s největším výskytem násilných trestných činů*

Zdroj: www.mapy.cz, Koncepce prevence kriminality na léta 2009-2011 v Havířově.

Příloha 1b: Mapa města Havířova s vyznačením oblastí kumulace sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva

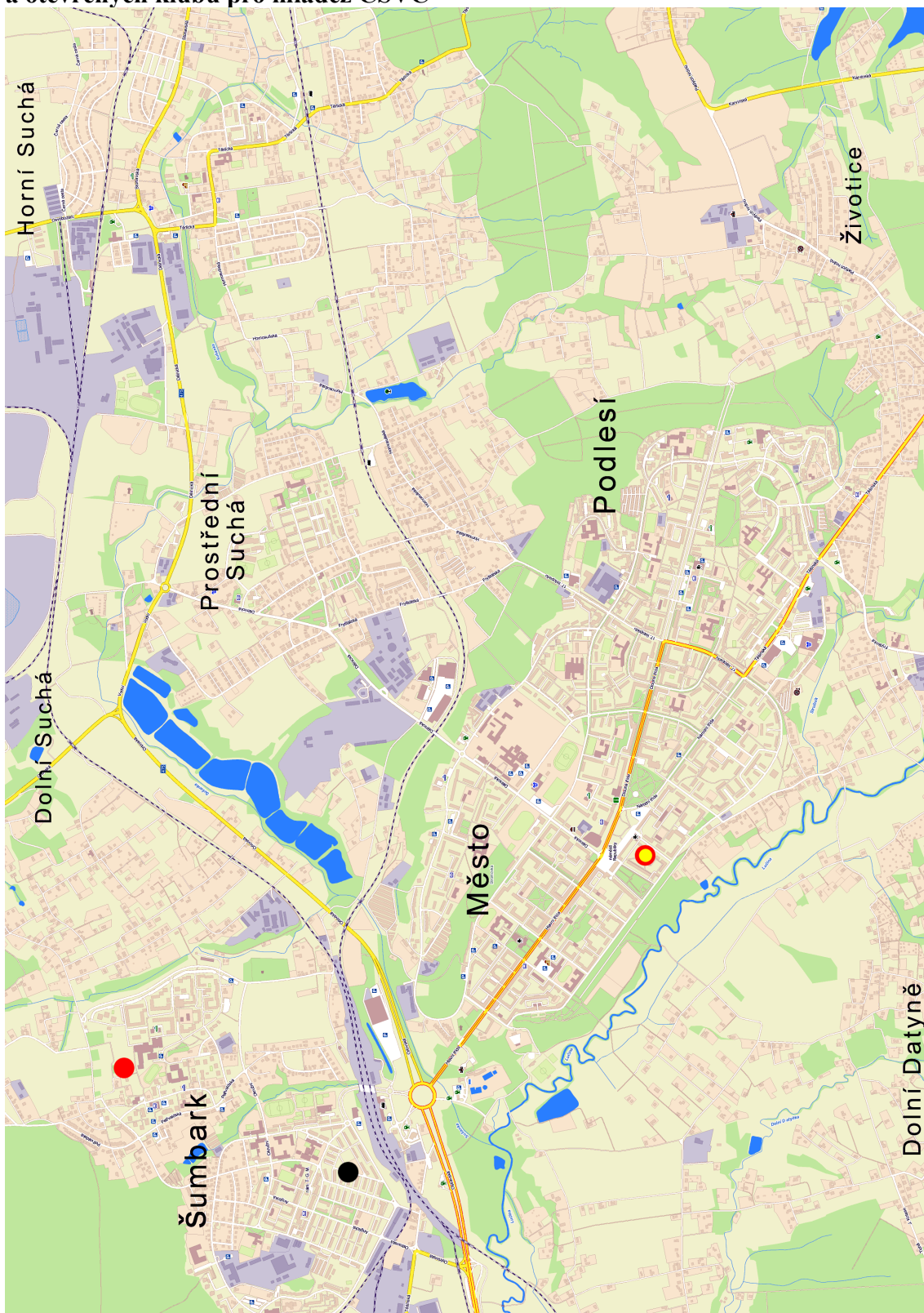

Vysvětlivky:

 oblasti kumulace sociálně znevýhodněných skupin obyvatelstva

Zdroj: *www.mapy.cz*, *Koncepce prevence kriminality na léta 2009 – 2011 v Havířově*, *Strategie řešení situace sociální inkluze vyloučených romských komunit v Havířově*

Příloha 1c: Mapa města Havířova s vyznačením polohy středisek CSVČ a otevřených klubů pro mládež CSVČ

Vysvětlivky:

- Poloha střediska v Havířově Městě, stará poloha klubu Maják
- Poloha střediska v Havířově Šumbarku, poloha klubu Valdocco
- Nová poloha klubu Maják

Zdroj: www.mapy.cz, www.csmdonbosco.cz.

Příloha 2: Budova CSVČ v Havířově Městě

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 3: Budova CSVČ v Havířově Šumbarku

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 4: Fotografie pravidelné aktivity - Filmový klub

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 5: Fotografie pravidelné aktivity - Sportovní hry v tělocvičně

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 6: Fotografie pravidelné aktivity - Herní odpoledne, hra Aktivita

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 7: Fotografie pravidelné aktivity - Herní odpoledne, hra Carcassonne

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 8: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma násilí

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 9: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma závislosti na alkoholu

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 10: Fotografie pravidelné aktivity - Ponorka aneb Zajed' na hlubinu, téma závislosti na cigaretách

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 11: Fotografie pravidelné aktivity - Posilovna

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 12: Fotografie volnočasové aktivity - Stolní fotbal, klub Valdocco

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 13: Fotografie volnočasové aktivity - Stolní fotbal, klub Maják

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 14: Fotografie volnočasové aktivity - Kulečník

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 15: Fotografie volnočasové aktivity - Biliard

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 16: Fotografie volnočasové aktivity - Crazy squash

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 17: Fotografie volnočasové aktivity - Šipky

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 18: Fotografie volnočasové aktivity - Počítače

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 19: Fotografie nepravdivé aktivity - přednáška Otročtví mladých dívek v Africe

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 20: Fotografie nepravdivé aktivity - workshop Keramika

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 21: Fotografie nepravdivé aktivity - workshop Malování na sklo

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 22: Fotografie nepravdivé aktivity - workshop Barvení keramiky

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 23: Fotografie nepravdivé aktivity - workshop Mixování hudby s DJ Bussym

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 24: Fotografie nepravdivé aktivity - koncert hip-hoperů: Lil Seint a Lilek

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 25: Fotografie nepravdivé aktivity – bowlingový turnaj

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 26: Fotografie nepravdivé aktivity – Mikuláš v Klubu

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 27: Fotografie nepravdivé aktivity – Vánoční party

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 28: Fotografie nepravdivé aktivity – výjezd na lezeckou stěnu do Orlové

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 29: Fotografie nepravdivé aktivity – volejbalový turnaj v Ostravě

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 30: Fotografie nepravdivé aktivity – výjezd na boulderovací stěnu do střediska ve Městě

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 31: Fotografie nepravdivé aktivity – Víkendová akce, táborák u klubu

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 32: Fotografie nepravdivé aktivity – Víkendová akce, Skiareál Mosty u Jablunkova - bobová dráha

Zdroj: archiv CSVČ

Příloha 33: Fotografie nepravdivé aktivity – Víkendová akce, Skiareál Mosty u Jablunkova, lanové centrum

Zdroj: archiv CSVČ